

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

İsmayilov

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 127 (6327) 18 iyul 2021-ci il Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Əhməd İsmayilov: "EastWestStream" media-platforması mötəbər informasiya qaynağı olacaq

Bax 6

"Eastweststream.com" media-platforması da dünyanın informasiya bazarında öz yerini tutaraq bu sahədə mövcud boşluğu aradan qaldırmaq üçün sənəballı töhfə olacaq". Bunu Medianın İnkişafı...

Litvalı jurnalist Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş torpaqları haqqında reportaj hazırlayıb

Lnika.lt

Bax 6

Xarici kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş torpaqlarına səfərləri davam edir. Litvalı jurnalist Yanyus Matonis...

Bəşəriyyətin "ağ ciyər" çökür

Bax 10

"Qurban bazarı"nda son vəziyyət - ən ucuz qiymətlər haradadır?

"Qurban bazarı"nda son vəziyyət - ən ucuz qiymətlər haradadır

Meşələr nisbətən böyük və kiçik sahələrdə yerləşən, ekosistemə təsir edən, eyni zamanda birgə şəraitdə inkişaf edən ağac, bitki topluluğuna meşə deyilir. Meşələr bəşəriyyətin "ağ ciyər"ləri sayılır. Bu baxımdan...

Prezident İlham Əliyev Qurban bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib

Bax 2

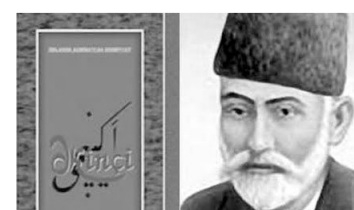
"Müqəddəs Qurban bayramı dünya müsəlmanlarının birlik, həmrəylik və qardaşlıq rəmzidir"

Uşaqlar niyə zorakılığa məruz qalır?

Bax 11

"Təəssüf ki, son zamanlar az-yaşlılara qarşı zorakılıq halları çoxalıb. Hal-hazırda cəmiyyətimizdə bu sahədə qarışıqlıq hökm sürür. Bunun da..."

146 yaşlı "Əkinçi" qəzeti

1875-ci ilin 22 iyul tarixi. Azərbaycanın ictimai-mədəni həyatında...

Bax 7

"Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycanın bu günədək heç bir dövlətə qarşı ərazi iddiası olmayıb"

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti...

Bax 3

Greenpeace and Cronimet are keeping blind eyes on the river that is unfolding environmental catastrophe

ABŞ mediası Oxçuçaydakı fəlakətdən yazır

ABŞ-ın Texas ştatının <https://texas.statelnews.net> xəbər portalında...

Bax 5

Azərbaycan sədrliyi üzərinə götürdüğü beynəlxalq təşkilatlara uğurla rəhbərlik edir

Qoşulmama hərəkəti

Bax 13

Ermənilərin tələbləri ABŞ-ın maraqlarına ziddir

Bax 15

"Neftçi"dən növbəti transfer

Bax 16

“Müqəddəs Qurban bayramı dünya müsəlmanlarının birlik, həmrəylik və qardaşlıq rəmzidir”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xalqımızı və ölkəmizin həududlarından kənarda yaşayan bütün soydaşlarımızı dünya müsəlmanlarının birlik, həmrəylik və qardaşlıq rəmzi olan müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə təbrik edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təbrikdə insanları humanizmə, mərhəmətə və vəhdətə dəvət edən Qurban bayramında müsəlmanların Haqq yolunda, nəcib amallar uğrunda hər cür fədakarlığa hazır olduqlarını nümayiş etdirdikləri, Ulu Yaradana yaxınlığın sevincini

Prezident İlham Əliyev Qurban bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib

yaşadıqları vurğulanır.

Təbrikdə daha sonra deyilir: “Beşər mədəniyyətinin möhtəşəm mərhələsini təşkil edən İslam sivilizasiyası xalqımızın dünyagörüşünün formalaşmasında və milli-mədəni inkişafında müstəsna rol oynamış, mütərəqqi İslam adət-ənənələri və mədəni-əxlaqi dəyərləri Azərbaycanda hər zaman uca tutulmuşdur. İslam dünyasının ta-

rixi-mədəni mərkəzlərindən biri kimi Azərbaycan dünya mədəniyyətinə və elmi-fəlsəfi fikrinin inkişafına misilsiz töhfələr bəxş etmişdir.

Əziz bacı və qardaşlarımız!

Vətənimizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçmiş qəhrəman övdlarımızın nurlu xatirəsini bu mübarək bayram günlərində dərin ehtiramla

yad edirik. Xalqımız şəhidlərimizin şərəfli adını heç zaman unutmayacaq, onların ailələri və qazilərimiz dövlətin daimi diqqət və qayğısı ilə əhatə olunacaqdır. Əminəm ki, ölkəmizin rifahı, firavanlığı üçün edilən dualar, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının doğurduğu Qələbə ovqatı və Allaha şükranlıq hissi ilə kəsilən qurbanlar cəmiyyətimizdə milli-

mənavi həmrəylik ruhunu daha da gücləndirəcək, xeyirxah əməllərin, şəfqət və mərhəmət duyğularının təntənəsinə çevriləcəkdir.

Dua və niyyətlərinizin Tanrı dərgahında qəbul olunması diləyi ilə bir daha hamınıza xoşbəxtlik, ailələrinizə əmin-amanlıq, süfrələrinizə bol ruzi-bərəkət arzulayıram. Qurban bayramınız mübarək olsun!”

Milli Məclisin sədri “Qarabağ Ampute Futbol Klubu”nun üzvləri ilə görüşüb

Iyulun 17-də Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Birinci Qarabağ müharibəsi, Aprel döyüşləri və Vətən müharibəsində sağlamlıqlarını itirmiş qazılardan ibarət “Qarabağ Ampute Futbol Klubu”nun üzvləri ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, görüşdə Sahibə Qafarova qaziləri salamlayaraq torpaqlarımızın azadlığı və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə sağlamlıqlarını itirmiş qəhrəman insanlarımızla görüşməyin qürurverici olduğunu deyib. “Siz döyüş meydanlarında göstərdiyiniz hünəri bu gün idman meydançalarında davam etdirərək doğma Qarabağımızın adını daşıyan futbol komandası kimi beynəlxalq yarışlarda uğurlar qazanırsınız. Bu, sizin hər birinizin böyük iradə sahibi olduğunuzun sübutu, xalqımızın mübariz ruhunun yenilməzliyinin təsdiqidir”, - deyərək Milli Məclisin sədri qeyd edib.

Sahibə Qafarova bildirib ki, 44 günlük Vətən müharibəsində xalqımız Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında dəmir yumruq kimi birləşərək, 30 illik erməni işğalına son qoyub, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa edib. Qalib Azərbaycan əsgərlərinin şücaəti sayəsində Dağlıq Qarabağ

problemi artıq tarixə qovuşub. O qeyd edib: “Təəssüf ki, müharibə itkisiz olmur. Müharibədə igid övdlarımızı itirdik, hərbiçilərimiz arasında xeyli yaralananlar var. Şəhidlərimizin xatirəsini ehtiramla anırıq. Yaralananlara Allahdan şəfa, qazilərimizə möhkəm cəsaətliliyi diləyirik”.

Milli Məclisin sədri xüsusi vurğulayıb ki, heç bir xəsarət, ağrı-acı insanlarımızı ruhdan sala bilməyib. “Qarabağ Ampute Futbol Klubu” üzvlərinin göstərdiyi nümunə buna parlaq misaldır.

S.Qafarova bu dövrdə Azərbaycan parlamentinin bölgə həqiqətlərinin, erməni vəhşiliklərinin dünya ictimaiyyətinə, milli parlamentlərə, beynəlxalq təşkilatlara çatdırılması istiqamətində gördüyü işlərdən, müharibə ərəfəsində qəbul olunmuş qanun, qərar və digər hüquqi sənədlərdən danışib.

Tədbirdə çıxış edən “Qarabağ Ampute Futbol Klubu”nun icraçı direktoru Abbas Yusifov, komandanın kapitanı Çingiz Məmmədov, baş məşqçi Rəhil Həbibov, təsisçi Cəmilə Abdullayeva klubun fəaliyyəti, futbolçuların əldə etdiyi nailiyyətlər, gələcək planları barədə ətraflı məlumat veriblər.

Parlamentin sədri klub üzvlərini düşündürən məsələlərlə maraqlanıb, onlara uğurlar diləyib. Görüşdə Milli Məclis Aparatının rəhbəri Səfa Mirzəyev və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Nüfuzlu “China Daily” qəzeti diplomatların Şuşaya səfərinə dair məqalə yayıb

Çinin nüfuzlu ingilisdilli “China Daily” qəzeti Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik korpusun nümayəndələrinin işğaldan azad edilmiş Şuşa şəhərinə səfərinə dair məqalə yayıb. AZƏRTAC-ın Çin Xalq Respublikasındakı xüsusi müxbiri Şahin Cəfərovun müəllifi olduğu məqalədə qeyd olunub ki, səfərin məqsədi xarici diplomatları Şuşada həyata keçirilən bərpa və yenedənqurma işləri, Şuşa şəhərinin orijinal memarlıq üslubu və Azərbaycan xalqının milli-mədəni irsi ilə tanış etməkdir.

Bildirilib ki, diplomatlar əvvəlcə Füzuli beynəlxalq hava limanında tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olublar. Diplomatik korpusun nümayəndələri, o cümlədən 46 ölkənin səfiri, hərbi atşələr, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin rəhbərləri Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşada tarixi və dini-memarlıq abidələrini, o cümlədən Şuşa şəhər mərkəzi meydanını, Saatlı, Yuxarı Gövhərağa, Aşağı Gövhərağa məscidlərini, Xan qızı bulağını, Şuşa qala divarlarını, Pənahəli xanın sarayının qalıqları olan ərazini və Mehmandarovların malikanə kompleksini ziyarət ediblər. Onlara işğal dövründə tarixi və dini-memarlıq abidələrinə vurulmuş ziyan barədə məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, Qazançı kilsəsinə baş çəkən diplomatlara şəhərdə Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən nəhəng yenedənqurma və bərpa işlərinin Şuşanın orijinal memarlıq üslubuna uyğun olaraq gerçəkləşdirilməsi barədə məlumat verilib. Şuşa şəhərinin yuxarı hissəsində yerləşən Qazançı kilsəsi də bərpa edilib.

Oxucuların diqqətinə çatdırılıb ki, Qazançı kilsəsi 1868-1887-ci illərdə qədim zərdüş məbədi üzərində inşa olunub. Qeyd edək ki, çap versiyası və rəqəmsal platformalar üzrə 350 milyondan çox oxucusu olan nüfuzlu “China Daily” qəzeti təkcə Çində deyil, eləcə də dünyada ingilis dilində nəşr edilən ən populyar qəzetlərdən biridir. Onun xarici ölkələrdəki oxucularının sayı Çindəki oxucularından çoxdur.

AZƏRTAC-ın “China Daily” qəzeti ilə informasiya mübadiləsi, layihələrə qarşılıqlı dəstək də daxil olmaqla sıx əməkdaşlıq əlaqələri mövcuddur. Agentliyin materiallarını öz kanalları ilə müntəzami yayıyan qəzet ötən müddətdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın qazandığı uğurlar haqqında AZƏRTAC-ın onlarla materialını öz internet sahifəsində yerləşdirib.

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu xarici siyasətin növbəti təzahürü - daha bir il

İlham Əliyev: “Qısa müddət ərzində Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatında olduqca böyük nüfuz və etimad qazandı”

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına daha bir il müddətinə sədrlik edəcək. Qeyd edək ki, Qoşulmama Hərəkatına 3 illik sədrliyi 2022-ci ildə bitməli olan Azərbaycan, Hərəkatın növbəti sədri olacaq Uqandanın sədrliyi 1 il gec təhvil ala biləcəyini ifadə etməsindən sonra Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərinin Hərəkata əlavə 1 il sədrlik etmək müraciətini müsbət cavablandıraraq. “Qoşulmama Hərəkatına 3 illik sədrliyi 2022-ci ildə bitməli olan Azərbaycan, Hərəkatın növbəti sədri olacaq. Qısa müddət ərzində Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatında olduqca böyük nüfuz və etimad qazandı”. Bunu Prezident İlham Əliyev iyulun 13-də Qoşulmama Hərəkatının Xarici İşlər nazirlərinin aralıq konfransında çıxışı zamanı deyib.

Dövlət başçısı bildirib: “Bu il biz BMT Baş Assambleyasından sonra ikinci ən böyük siyasi təsisat olan Hərəkatımızın yaradılmasının 60 illiyini qeyd edirik. Qoşulmama Hərəkatının təməlinə sülh, multilateralizm və qlobal həmrəyliyin möhkəmləndirilməsi dayandığından, mürəkkəb qlobal çətinliklər Hərəkatımızın əhəmiyyətini daha da artırır.

Bütün ölkələrin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət, habelə ölkələrin daxili işlərinə qarışmamaq və digər prinsipləri təşviq edən tarixi “Bandunq prinsipləri” Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetləri ilə tam uyğundur. Bu səbəbdən 10 il əvvəl Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatı ailəsinin üzvü oldu. Qısa müddət ərzində ölkəmiz Hərəkatda olduqca böyük nüfuz və etimad qazandı. 2016-cı ildə bütün üzv dövlətlərin yekdil qərarı ilə 2019-2022-ci illər üçün Qoşulmama Hərəkatına sədrlik bizə həvalə edildi” Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxış zamanı onu da bildirib ki, 2019-cu ilin oktyabr ayında Azərbaycan Bakıda Qoşulmama Hərəkatının XVIII Zirvə görüşünü uğurla təşkil etdi və biz sədrliyi öz üzərimizə götürdük: “Zirvə görüşündəki çıxışmda vurğulamışdım ki, Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin legitim maraqlarının müdafiəsi, ədalət və beynəlxalq hüququn qorunması naminə əməli addımlar atacaq. Azərbaycan özünün sədrliyi dövrü üçün müfəssəl və ambisiyalı fəaliyyət planı qəbul etmişdi. Təəssüf ki, COVID-19 pandemiyası dünyanı бүрүdü, yeni reallıqlar və çətinliklər yaratdı. Lakin biz yeni vəziyyətə çevik və adekvat reaksiya verə bildik. Biz səylərimizi pandemiyanın yaratdığı misilsiz çətinliklərə qarşı Hərəkatın beynəlxalq səviyyədə səmə-

rəli və birgə cavabının formalaşdırılması üzərində cəmləşdirdik”.

“Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə digər beynəlxalq təsisatlarla körpülərin yaradılmasına müvəffəq olub”

“Qoşulmama Hərəkatının Bakı Zirvə görüşündə aldığı mandata əsasən, Azərbaycan sədr qismində təşkilat üzrə gənclərin institusional şəbəkəsinin yaradılmasının mümkün-lüyünü nəzərdən keçirir. Eyni zamanda, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin əməkdaşlığının parlamentlərarası istiqamətini də inkişaf etdirmək niyyətindədir”,-deyən dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycan sədrliyi dövründə digər beynəlxalq təsisatlarla körpülərin yaradılmasına müvəffəq olub: “Bakı Zirvə görüşündəki çıxışmda vurğulamışdım ki, Qoşulmama Hərəkatının digər təsisatlarla dialoqunun inkişaf etdirilməsi və əməkdaşlığın coğrafiyasının genişləndirilməsi Azərbaycanın sədrliyinin prioritetləri sırasında olacaq. Məmnunluqla qeyd edirəm ki, Azərbaycan sədrliyi dövründə digər beynəlxalq təsisatlarla körpülərin yaradılmasına müvəffəq olub. Tarixdə ilk dəfə Avropa İttifaqının rəhbərləri Qoşulmama Hərəkatının yuxarıda qeyd olunan onlayn Zirvə görüşündə iştirak ediblər. Daha sonra Avropa İttifaqına üzv dövlətlər Qoşulmama Hərəkatının BMT Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsünü dəstəkləyib. Qoşulmama Hərəkatı və Avropa İttifaqı BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası çərçivəsində bir sıra məsələlərlə bağlı əməkdaşlıq edir”.

Prezident İlham Əliyev deyib ki, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının vahid səsi-ni ucaldaraq, Hərəkatın maraqlarını bütün mümkün beynəlxalq platformalarda müdafiə edib. Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində həmrəyliyin artırılması, beynəlxalq arenada Hərəkatın mövqeyinin və nüfuzunun gücləndirilməsi sahəsində birgə səylər göstərməkdə davam edəcək.

**Prezident İlham Əliyevin
qlobal liderliyinin
bariz nümunəsi**

Göründüyü kimi, on il əvvəl dünyanın ikinci ən böyük təsisatına - Qoşulmama Hərəkatına üzv olan Azərbaycan çox qısa müd-

dətdə böyük etimad qazandı. 2016-cı ildə bütün üzv dövlətlərin yekdil qərarı ilə 2019-2022-ci illər üçün Qoşulmama Hərəkatına sədr olması isə Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu xarici siyasətin növbəti təzahürü idi. Bu nüfuzlu təsisata sədrliyi dövrü üçün Azərbaycan hərtərəfli qlobal fəaliyyət planı hazırladı. Lakin COVID-19 pandemiyasının dünyanı бүрүməsi beynəlxalq platformaların da gündəmini dəyişdi. Azərbaycan yeni yaranmış vəziyyətə çevik reaksiya verməklə yanaşı, pandemiya qarşı qlobal səylərin səfərbər edilməsi istiqamətində də beynəlxalq miqyasda səmərəli təşəbbüslər irəli sürdü. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanın Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına könüllü şəkildə ayırdığı 10 milyon ABŞ dollarının yarısı məhz Qoşulmama Hərəkatının üzv dövlətləri üçün nəzərdə tutulurdu.

Eyni zamanda, bu gün Azərbaycan qlobal liderlik rolunu üzərinə götürərək pandemiya qarşı mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyi və əməkdaşlığı təbliğ edən ilk ölkə oldu. 2020-ci il mayın 4-də Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında Zirvə görüşündə Prezident İlham Əliyevin BMT Baş Assambleyasının koronavirusa qarşı dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində xüsusi sessiyasının çağırılması təşəbbüsü 150-dən

çıxan yeganə ölkə Ermənistan isə bu yanaşmasına görə rəsmən rüsvay oldu.

2020-ci il dekabrın 3-4-də BMT Baş Assambleyasının 31-ci xüsusi sessiyasının keçirilməsi isə Azərbaycanın pandemiya qarşı mübarizədə oynadığı aparıcı rolun və Prezident İlham Əliyevin qlobal liderliyinin bariz nümunəsi kimi dəyərləndirilməlidir. Bütün təşəbbüslər kimi, Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatı tərəfindən COVID-19-dan sonra qlobal bərpaya dair BMT-nin Yüksək Səviyyəli Panelinin yaradılmasına dair təşəbbüsü də müsbət qarşılandı.

Bütün bu sadalanan amilləri nəzərə alaraq əminliklə deyə bilərik ki, 2019-2022-ci illər ərzində Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədr olması, keçmişdə qalan münəfiqə ilə bağlı cənab Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü düzgün müəyyən olunmuş, aktiv diplomatiya ilə haqlı olaraq bu böyük təsisatdan dəstək almağımız ölkə başçımızın həyata keçirdiyi siyasətin növbəti şanlı təntənəsidir.

Bir sözlə, istər pandemiya dövründə birgə fəaliyyətin həyata keçirilməsi, istər dünyaya yeni çağırışların həyata keçirilməsi baxımından təşkilatın və ona rəhbərlik edən Azərbaycanın böyük rolu oldu. Həmçinin Vətən müharibəsi dövründə təşkilatın mövqeyi və yanaşması beynəlxalq hüququn təzahürü, Azərbaycana olan etimadının və ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun artmasının göstəricisidir.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

“Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycanın bu günədək heç bir dövlətə qarşı ərazi iddiası olmayıb”

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva Ermənistanın baş naziri vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyanın Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişellə brifinqdə səsləndirdiyi fikirlərlə bağlı KİV-in suallarını cavablandıraraq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Leyla Abdullayeva Nikol Paşinyanın Azərbaycanın qonşu dövlətlərin ərazisinə iddiasının olması, sərhəd gərginliyi yaratması və delimitasiya prosesinə əngəl törətməsi kimi fikirlərinin növbəti, tamamilə yalan və iftira dolu bəyanat olduğunu bildirib.

Leyla Abdullayeva deyib: “Bu cəfəng iddiaları 30 ilə yaxın Azərbaycana qarşı təcavüz siyasəti həyata keçirən, ərazilərini işğal altında saxlayan, bir milyondan çox azərbaycanlının fundamental hüquqlarını pozan ölkənin lideri səsləndirir. “Böyük Ermənistan” xülyasından çıxış edərək Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını bu gün də davam etdirən, bu iddiaların ölkə Konstitusiyasında əks olunduğu Ermənistanın baş naziri görünür ki, ölkəsinin aqressiv, destruktiv və bəzişməz siyasətinə hər hansı “əsaslar” yaratmağa çalışır. N.Paşinyanın diqqətinə çatdırırıq ki, Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycanın bu günədək heç bir dövlətə qarşı ərazi iddiası olmayıb. Azərbaycan dövlətlərin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşır və eyni yanaşmanın Azərbaycanı münasibətdə nümayiş etdirilməsini tələb edir.

Azərbaycan xalqının milli tarixi yaddaşında soydaşlarımızın tarixən köklü xalq olaraq yaşadığı müasir Ermənistan ərazisi Qərbi Azərbaycan adlanır və məlum olduğu kimi, XX əsr ərzində soydaşlarımız bu ərazidən, sonuncusu 1988-ci il olmaqla, üç dəfə deportasiya edilib. Zəngəzur bölgəsi, onun şərq və qərb hissələrinə bölünməsi də tarixi reallıqdır. Soydaşlarımızın həmin ərazilərə qayıtması onların malik olduğu ən təbii haqlarıdır. Bu, ərazi iddiası yox, qaçqınların öz evlərinə geri qayıtmasıdır, necə ki, 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanat bunu özündə ehtiva edir.

O ki qaldı, Paşinyanın “sərhəd gərginliyi, delimitasiya prosesinə əngəl törətmək” iddialarına, bu, Ermənistan baş naziri vəzifəsini icra edən şəxsin riyakarlığından başqa bir şey deyil. Ərazi bütövlüyünü təmin edən Azərbaycan ərazilərinin işğalı amilinin aradan qaldırılması ilə beynəlxalq hüquq prinsipləri əsasında münasibətləri normalaşdırmağa, delimitasiya və demarkasiya prosesini başlamağa hazır olduğunu bəyan edib, bu istiqamətdə əməli addımlar atıb. Ermənistan isə bunun qarşılığında vəziyyəti gərginləşdirmək, revanşizm, sülhü şərtləndirmək mövqeyindən çıxış edir. İllərdir ki, sərgilənən bu destruktiv yanaşmanın Ermənistan üçün nə ilə nəticələncəyini təxmin etmək isə çətin deyil”.

TASS və Trend agentliklərinin birgə layihəsi olan eastweststream.com portalının təqdimatı keçirilib

Platformanın məqsədi regionda gedən prosesləri hərtərəfli işıqlandırmaq, Şərq və Qərbdən informasiya axınıni təmin etməkdir

etmirik ki, bu platforma Şərq və Qərbin dinamik inkişafını əks etdirən etibarlı xəbər və keyfiyyətli analitik təhlillərə artan tələbatı qarşılaya biləcək".

Tədbirdə, həmçinin TASS agentliyinin baş direktorunun müavini Mixail Kolmikov, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri

Leyla Abdullayeva, Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Mixail Boçarnikov, Azərbaycan Televiziyasının sədri Rövşən Məmmədov, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin sədri Elçin Şıxlı,

Milli Məclisin deputatı Nizami Səfərov, CBC televiziyasının rəhbəri Vüqar Xəlilov, Real TV-nin direktoru Mirşahin Ağayev və Trend agentliyinin baş direktorunun müavini Emin Əliyev çıxış ediblər.

Çıxışlarda qeyd olunub ki, bu illər ərzində Azərbaycanda dövlətin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunmuş media sektoru da sürətlə inkişaf edib. Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın medianın inkişafına yönəlik addımları milli mətbuat ənənələrinə söykənən, müasir çağırışlarla ayaqlaşan media strukturlarının informasiya məkanına çıxmasına əlverişli şərait yaradıb. Azərbaycan mediasının global media bazarına integrasiyası məhz Prezident İlham Əliyevin jurnalistikanın inkişafına hə-

informasiya bazarının iki nüfuzlu media subyektinin bir araya gələrək təqdim etdiyi "Eastweststream" platforma-

lərindən biridir", - deyə o qeyd edib.

Medianın inkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayılov deyib ki, Azərbaycanın və Rusiyanın

Heydər Əliyev Mərkəzində Rusiyanın TASS və Azərbaycanın Trend informasiya agentliklərinin birgə layihəsi olan <https://eastweststream.com/> portalının təqdimatı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, platformanın məqsədi regionda baş verən hadisələr barədə analitik məlumatlar, iqtisadi sahələri əhatə edən xəbərlər yaymaq, Şərq və Qərbdən informasiya axınıni

təmin etməkdir. Portal, həmçinin geosiyasi proseslər, eləcə də enerji ehtiyatları ilə zəngin regionların potensialı, maliyyə durumu və siyasi həyatı barədə etibarlı xəbər mənbəyi kimi çıxış edəcək.

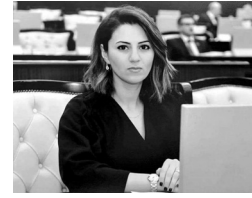
Təqdimat mərasimində çıxış edən Mixail Qusman bildirib ki, Azərbaycanda qe-

dim ənənələrə malik olan jurnalistika daim dəqiqliyi ilə seçilib. "Azərbaycanda rus dilinə həmişə böyük önəm verilib. Əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan bu siyasəti Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirib. Yeni platforma Rusiya və Azərbaycan mediasının perspektivli layihə-

sı dünyanın siyasi və biznes elitasının diqqətini cəlb etməklə yanaşı, region haqqında yalnız operativ deyil, həmçinin mötəbər informasiya qaynağı olacaq: "Şübhə

sas münasibəti nəticəsində mümkün olub. Bu gün təqdimatı keçirilən layihə də media sahəsində aparılan uğurlu dövlət siyasətinin daha bir təzahürüdür.

"Qoşulmama Hərəkatına üzvlükdən qısa müddət sonra ona sədrlik etmək üzv dövlətlərin Azərbaycana etimadının daha bir parlaq nümunəsidir"

Milli maraqlara əsaslanan xarici siyasət kursu həyata keçirən müstəqil Azərbaycanın uğurla təmsil olunduğu beynəlxalq təşkilatlardan biri də Qoşulmama Hərəkatıdır.

Respublikamız 2011-ci ildə Qoşulmama Hərəkatına tam hüquqlu üzv qəbul olunub və həmin vaxtdan etibarən qurumun fəaliyyətinə özünün töhfələrini verib. Bu da Qoşulmama Hərəkatında ölkəmizin nüfuzunun artmasını şərtləndirib.

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədr müavini Sevinc Fətəliyeva deyib.

Deputat bildirib ki, Hərəkata üzv ölkələrin 2016-cı ildə Venesuelada keçirilmiş Zirvə görüşündə quruma 2019-2022-ci illər üzrə sədrliyin Azərbaycana həvalə edilməsi barədə yekdil qərar qəbul edilib. Qoşulmama Hərəkatı dövlət və hökumət başçıların 2019-cu il oktyabrın 25-26-da Bakıda keçirilmiş 18-ci Zirvə görüşündə quruma sədrlik Azərbaycana həvalə olunub. Ötən müddət ərzində əldə olunan uğurlar onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan təşkilatın sədri kimi öz missiyasını yüksək səviyyədə yerinə yetirir. Bütövlükdə, Qoşulmama Hərəkatına üzvlükdən qısa müddət sonra respublikamızın quruma sədrlik etməsi üzv dövlətlərin Azərbaycana olan etimadının və ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun artmasının daha bir parlaq nümunəsidir. Açıq-aydın görünür ki, ölkəmizin global səyləri, Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq həmrəyliyin və əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə hesablanan təşəbbüsləri dünya ictimaiyyəti tərəfindən dəstəklənərək təqdir olunur.

Deputatın sözlərinə görə, Qoşulmama Hərəkatının xarici işlər nazirlərinin bu günlərdə onlayn formatda keçirilən aralıq konfransında çıxış edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dünyadakı reallıqlar və yeni çağırışlar fonunda qurumun beynəlxalq miqyasda rolunun artdığını vurğulayıb. "Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə çoxtərəfli diplomatik fəaliyyət sərgiləməsi xüsusi diqqət çəkir. Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, Azərbaycan sədrliyi dövründə digər beynəlxalq təşkilatlarla körpülərin yaradılmasına müvəffəq olub. Tarixdə ilk dəfə Avropa İttifaqının rəhbərləri Qoşulmama Hərəkatının onlayn Zirvə görüşündə iştirak ediblər. Daha sonra Avropa İttifaqına üzv dövlətlər Qoşulmama Hərəkatının BMT Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsünü dəstəkləyiblər. Qoşulmama Hərəkatı və Avropa İttifaqı BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası çərçivəsində bir sıra məsələlərlə bağlı əməkdaşlıq edir. Azərbaycan beynəlxalq miqyasda Qoşulmama Hərəkatının nüfuzunun daha da artmasını hədəfləyən siyasətini perspektivdə də davam etdirəcək", - deyə deputat əlavə edib.

S.Fətəliyeva vurğulayıb ki, hərəkata üzvlük beynəlxalq sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlığa dair proseslərə ölkəmizin daha yaxından cəlb olunması və çoxsaylı dövlətlərlə ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə münaib şərait yaradıb. O cümlədən ölkəmizin keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı mövqeyi Qoşulmama Hərəkatının sənədlərində daim dəstəklənib. Quruma üzvlük və sədrlik Azərbaycana Ermənistanın təcavüzünə qarşı mübarizədə güclü beynəlxalq dəstək qazandırır. Qoşulmama Hərəkatı Azərbaycana dəstəyini 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də davam etdirib. Qurum Azərbaycanın ədalətli mövqeyini dəstəkləyən xüsusi sənəd qəbul edib. Prezident İlham Əliyev konfransdakı çıxışında Vətən müharibəsi zamanı baş vermiş konkret bir hadisəni xatırladı. Vətən müharibəsi dövründə BMT Təhlükəsizlik Şurasında keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı baş tutmuş müzakirələrdə Qoşulmama Hərəkatının üzvü olan ölkələr təklif edilən sənəd layihəsinə Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul edilmiş 822, 853, 874, 884 sayılı qətnamələrinə istinadın daxil edilməsinə dair ısrarlı mövqə sərgiləyiblər. Onların bu ısrarlı mövqeyi nəticəsində Təhlükəsizlik Şurasının bir sıra daimi üzvləri bəyanat layihəsini geri götürməyə məcbur oldular.

"Biz Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin beynəlxalq hüquqa və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə uyğun olaraq, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə müntəzəm dəstəyini yüksək qiymətləndiririk. Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin belə qətiyyətli mövqeyi onların "Bandunq prinsipləri"ne və Hərəkatın dəyərlərinə sadiqliyini nümayiş etdirir. Çox doğru olaraq qurum ölkələrinin ədalətli mövqeyi ikitərəfli münasibətlərimizdə tarixi dostluq jesti kimi qəbul edilir", - deyə Sevinc Fətəliyeva bildirib.

Qurban bayramının dövlət səviyyəsində qeyd olunması milli və dini ənənələrə sədaqət nümunəsidir

44 günlük Vətən müharibəsində möhtəşəm Qələbədən sonra Azərbaycan xalqı ilk dəfə olaraq bu il tolerantlıq rəmzi olan Qurban bayramını xüsusi bir təmtəraqla, daha böyük ruh yüksəkliyi və mənəvi rahatlıq şəraitində qeyd edəcəkdir.

Əli Hüseynli,
Milli Məclisin deputatı

İnsanları halallığa, paklığa səsləyən Qurban bayramı çox dərin və maraqlı tarixə malikdir. İslam dünyasının ən müqəddəs bayramlarından sayılan bu bayram İslam aləmində ən möhtəşəm, ən müqəddəs, ən qədim bayramlardır.

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra Milli Məclisin qəbul etdiyi 1992-ci il 27 oktyabr tarixli "Azərbaycan Respublikasının bayramları haqqında" Qanununa əsasən bütün dünya müsəlmanlarının həmrəylik və qardaşlıq rəmzi olan bu təqvim günləri ölkəmizdə də dövlət səviyyəsində bayram edilir.

Qurban bayramı heç zaman unudulmayan mənəvi miras olaraq xalqla dövlətin birliyini, Azərbaycan xalqının öz milli və dini ənənələrinə sadıq olduğunu nümayiş etdirir.

İslamın humanizm, bərabərlik və qardaşlıq prinsiplərinə söykənən müterəqqi adət-ənənələri və rituaları Azərbaycan xalqı tərəfindən əsrlər boyu, hətta ən mürəkkəb dövrlərdə belə qorunub saxlanılmışdır. Dövlət müstəqilliyinin bərpası ilə bu gün Azərbaycanın müsəlman əhalisi üçün dini bayramları layiqincə qeyd edilməsi üçün əlverişli şərait yaranmışdır. Qurban bayramının özəlliyi ondadır ki, o, Azərbaycanda müxtəlif dini konfessiyaların nümayəndələrinin də əhatə olunduğu vahid Azərbaycan xalqının həmrəyliyi ifadə etməklə tolerantlığın təntənəsinə çevrilmişdir.

Yüz illərdir ki, ayrı-ayrı xalqların və dinlərin mənsublarının mehriban ailə kimi yaşadıqları Azərbaycanda qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan nümunəvi birgəyaşayış mühiti mövcuddur və etnik-mədəni müxtəliflik qorunub saxlanılır. Bu realıq Şərq və Qərb dəyərlərinin ən üstün cəhətlərinin nümunəvi sintezini uğurla təqdim edən Azərbaycanı dünyada tolerantlığın və multikulturalizmin nümunəvi məkanlarından biri kimi tanıdır.

Müstəqillik dövründə ölkəmizdə dini bayramlarla bağlı siyasi varislik - ənənələr etibarlı şəkildə qorunmuş və davamlı inkişaf yoluna çıxmışdır. Ulu öndər Heydər Əliyev dini bayramların, xüsusilə Qurban bayramının Azərbaycan xalqında gələcəyə inamın möhkəmlənməsində və onun nikbin ruha köklənməsində aldığı yeri yüksək dəyərləndirərək demişdir: "İnanıram ki, bu müqəddəs bayram günlərində böyük xalqın bəxş etdiyi nemətlərə görə minnətdarlığınızı bildirməklə yanaşı, Azərbaycanın suverenliyinin möhkəmləndirilməsi, ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi, xalqımızın xoşbəxt həyata qovuşmasını diləyirsiniz. Əmi-

nəm ki, arzu və diləkləriniz Allahın köməyi və xalqımızın qeyrəti ilə həyata keçəcəkdir. Xalqımızın haqq işi qalib gələcəkdir. Şəhid balalarımızın ruhlarının şad olacağı gün - Vətən torpağının mənfur düşmən tapdığından tamamilə azad ediləcəyi və taleyinə qəçqınlıq, köçkünlük düşmüş həmvətənlərimizin öz doğma yerlərinə qayıdacaqları gün uzaqda deyildir".

Bu gün bu ənənələr Azərbaycan xalqının dini dəyərlərinə böyük ehtiram göstərən Prezident İlham Əliyev tərəfindən layiqincə davam etdirilir. Dövlət başçısının təşəbbüsü və müvafiq sərəncamı ilə 2017-ci il Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilmişdir. Azərbaycanın İslam aləmində qazandığı nüfuz 2009-cu ildə Bakı və 2018-ci ildə Naxçıvan şəhərlərinin İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olunmasında öz ifadəsini tapmışdır. IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının 2017-ci ildə Bakı şəhərində keçirilməsi ilə bağlı qərar isə ölkəmizin İslam həmrəyliyi möhkəmləndirilməsi sahəsində qazandığı möhtəşəm uğurlardan biridir.

Azərbaycan xalqının həmişə milli-mənəvi dəyərlərə və ənənələrə sədaqət və qayğı ilə yanaşdığını, dini mərasimləri, o cümlədən, Qurban bayramını böyük ruh yüksəkliyi ilə qeyd etdiyini vurğulayan Prezident İlham Əliyevin bu münasibətlə xalqa müraciətində söyləmişdir: "Bu günlər ölkəmizin hər yerində xalqımızın və dövlətimizin əmin-amanlığı və firavanlığı üçün Allaha dualar səslənir, Vətən uğrunda həyatından keçən şəhidlərimizin ölməz xatirəsi ehtiramla yad olunur. Əminəm ki, bu Qurban bayramı da cəmiyyətimizdə milli-mənəvi həmrəyliyin, xeyirxah əməllərin, şəfqət və mərhəmət duyğularının təntənəsinə çevriləcəkdir. Ümidvaram, bütün xeyirxah niyyətləriniz, dua və diləkləriniz gerçəkləşəcək, Uca Yaradanın mərhəməti heç zaman xalqımızın üstündən əskik olmayacaqdır".

Bu bayramın fəlsəfəsi Azərbaycan xalqının yazdığı şanlı Zəfər tarixi ilə həmahəngdir. Çünki Qurban bayramında fədakarlıq nümayiş etdirən Azərbaycan xalqı Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Vətən naminə canlarından keçməyə belə hazır olduqlarını göstərdilər. Bu, Azərbaycan xalqının böyüklüyünün və öz ali dəyərlərinə sadıqlığının ən parlaq ifadəsidir.

ABŞ-in Texas ştatının <https://texas.statenews.net> xəbər portalında Oxçuçayın çirkləndirilməsindən bəhs edən "Greenpeace" və "CRONIMET" ekoloji fəlakətin yaşandığı çaya göz yumur" sərlövhəli məqalə yerləşdirilib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən bildiriblər ki, Amerika Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasının (ACCA) İdarə Heyətinin üzvü, Amerika-Azərbaycan İntegrasiya Mərkəzinin rəhbəri Samir Novruzovun qələmə aldığı məqalədə soydaşlarımızın Ermənistanın Zəngəzur mis-molibden kombinatının fəaliyyətinin dayandırılması çağırışı ilə "Greenpeace"-in top meneceri Ənni Leonard və "Cronimet Holding"-in baş direktoru Yürgen Pilsarskiyə müraciət etdikləri qeyd olunub.

ABŞ mediası Oxçuçaydakı fəlakətdən yazır

Greenpeace and Cronimet are keeping blind eyes on the river that is unfolding environmental catastrophe

Texas State News
15-Jul-2021, 10 GMT+10

Diqqətə çatdırılıb ki, Ermənistanın əsas sənaye müəssisələrindən və ən böyük vergiödəyicisindən biri olan Zəngəzur Mis-Molibden Kombinatının səhmlərinin böyük hissəsi Almaniyanın

"Cronimet Holding" şirkətinə məxsusdur. Alman şirkəti keyfiyyət, səmərəlilik, təhlükəsizlik və bütün digər tələblərə riayət etdiyini bildirir də, Azərbaycan ərazisindən keçən və Araz çayına

Müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə YAP Səbail rayon təşkilatında şükür qurbanları kəsilərək xüsusi qayğıya ehtiyacı olan rayon sakinlərinə çatdırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan xalqı bu ilin təqvimdəki hər bayram gününü, əlamətdar tarixi ötən illərdən fərqli olaraq tamamilə başqa əhval-ruhiyədə, böyük ruh yüksəkliyi ilə

YAP Səbail rayon təşkilatı xüsusi qayğıya ehtiyacı olanlara qurban payı çatdırıb

"Azərbaycan Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları və şəhid ailələri" İctimai Birliyinin Səbail rayon filialında və "Veteran Tankçıları" İctimai Birliyində qeydiyyatda olan Birinci Qarabağ müharibəsinin şəhid ailələri, müharibə əlilləri və veteranlarına, Bayıl, Bibiheybət, Badamdar ərazisindəki aztəminatlı ailələrə, əlil vətəndaşlara və tənha ahıllara, xəstələrə, kimsəsizlərə qurban payları çatdırılıb.

Aksiya çərçivəsində şəhid ailə üzvləri, qazilər, müharibə əlilləri və veteranları, aztəminatlı ai-

qeyd edir. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qəhrəman Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı möhtəşəm tarixi Qələbə nəticəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunub, Vətən həsrətinə son qoyulub və işğal altında olan torpaqlarımız azadlığına qovuşub. Azərbaycan xalqı bu gün məğrur, qalib xalqdır. Bütün dünya müsəlmanlarının əziz bayramlarından olan Qurban bayramında hər il qurbanlar kəsilir və Böyük Qələbə, torpaqlarımızın işğaldan azad olunması arzu olunurdu. Nəhayət, Azərbaycan xalqı bu il Qurban bayramında şükür duaları ilə qurbanlar kəsir və bu bayram günlərini tarixi Zəfəri bizə bəxş edən Şəhidlərimizin ruhunu ehtiramla yad edərək, Şəhid ailə üzvlərinin, qazilərimizin yanında keçirir.

Mərhəmət və həmrəylik təcəssümü olan Müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə YAP Səbail rayon təşkilatı hər il olduğu kimi bu il də öz ənənəsinə sadıq qalıb və Səbail rayonunun xüsusi qayğıya ehtiyacı olan sakinləri üçün növbəti bayram aksiyasını həyata keçirib.

Yeni Azərbaycan Partiyası Səbail rayon təşkilatında qurbanlar kəsilib və Səbail rayonu ərazisində 100 xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailəyə, o cümlədən Vətən müharibəsi şəhidlərinin və qazilərinin ailələrinə,

lələr, əlil vətəndaşlar, tənha ahıllar, xəstələr və kimsəsizlər evlərində ziyarət olunub, sakinlərə qurban sovgatları çatdırılıb və gündəlik məişət qayğıları ilə maraqlanılıb.

Rayon sakinləri göstərilən diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya və Yeni Azərbaycan Partiyasına təşəkkür ediblər.

tökülən Oxçuçayı çirkləndirməyə davam edir və bununla ekoloji terror törədir.

Erməni ekspertlərinin də Oxçuçaydakı ekoloji cinayəti etiraf etdiklərini və bunu misli görünməmiş fəlakət kimi qiymətləndirdiklərini xatırladan müəllif vurğulayıb ki, sularda yüksək miqdarda ağır metalların olması yalnız çay faunasına deyil, həm də insan sağlamlığına böyük təhlükələr yaradır. Bu çirklə suyun məişətdə və ya kənd təsərrüfatında istifadəsi mədə-bağırsaq traktının pozulmasına, böyrəklərdə və sümük toxumasında dağıdıcı proseslərə gətirib çıxarır.

Sonda müəllif ABŞ-in kütləvi informasiya vasitələrini bu problemi geniş şəkildə işıqlandırmağa, "Greenpeace" beynəlxalq təşkilatını ekoloji cinayətə göz yummağa və bununla bağlı müvafiq tədbirlər görməyə çağırıb.

Əhməd İsmayılov: ““EastWestStream” media-platforması mötəbər informasiya qaynağı olacaq”

““Eastweststream.com” media-platforması da dünyanın informasiya bazarında öz yerini tutaraq bu sahədə mövcud boşluğu aradan qaldırmaq üçün sanballı töhfə olacaq”. Bunu Medianın İnkişafı Agentliyinin İcraçı direktoru Əhməd İsmayılov Trend və TASS agentliklərinin birgə layihəsi “Eastweststream.com” media-platformasının təqdimatında çıxışı zamanı deyib.

“Bir neçə gün sonra özünün 146 yaşını qeyd etməyə hazırlaşan Azərbaycan mətbuatı dünyada rəqəmsal texnologiyaların sürətli inkişafı ilə müşayiət olunan yeni çağırışlara cavab verən dinamik informasiya platformasına çevrilmişdir. Əsas hədəfimiz yerli auditoriyanı keyfiyyətli və operativ xəbər kontenti ilə təmin etməkə yanaşı Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırmaq, öz inkişaf tempinə görə regionun lider dövlətinə çevrilmiş ölkəmizin beynəlxalq müstəvidə layiqli səsi olmaqdır. Azərbaycan mediası zəngin tarixi təcrübəsinə söykənərək bu şərəfli və məsuliyyətli missiyanın öhdəsindən layiqincə gəlir” - deyərək, Əhməd İsmayılov qeyd edib.

Ə.İsmayılov bildirib ki, Trend Beynəlxalq İnformasiya Agentliyi ilə Rusiyanın nüfuzlu TASS agentliklərinin birgə layihəsi olan “Eastweststream.com” media-platforması da dünyanın informasiya bazarında öz yerini tutaraq bu sahədə mövcud boşluğu aradan qaldırmaq üçün sanballı töhfə olacaqdır: “Azərbaycan tarixən Şərq və Qərbin qovşağında yerləşən əlverişli geosiyasi mövqeyi ilə həmişə dünyanın maraq dairəsində olmuş, xalqımız özünü tolerant, multikultural həyat tərzinə və ənənələri ilə rəğbət qazanmışdır. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Ulu Öndər Heydər Əliyev dəfərlə qeyd etmişdir ki, əsrlər boyu Şərq ilə Qərb arasında körpü rolunu oynayan Azərbaycan bütün millətlərə, dinlərə və mədəniyyətlərə böyük hörmətlə yanaşır. Tam məsuliyyət və qürurla

deyə bilərik ki, məhz bu ənənələrimiz virtual məkanda da möhkəmlənərək ciddi informasiya platformasının meydana gəlməsinə stimül verən amil olmuşdur”.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın və Rusiyanın informasiya bazarının iki nüfuzlu media subyektinin bir araya gələrək təqdim etdiyi “Eastweststream” platformasını dünyanın siyasi və biznes elitasının diqqətini cəlb etməkə yanaşı region haqqında yalnız operativ deyil, həmçinin mötəbər informasiya qaynağı olacaqdır: “1995-ci ildən fəaliyyətə başlayan Trend Beynəlxalq İnformasiya Agentliyi Xəzər bölgəsi, Cənubi Qafqaz və Orta Asiyadan olan xəbərləri oxuculara təqdim etməkə yanaşı bu bölgələrin əsas siyasi, iqtisadi, enerji və maliyyə məsələlərinə dair analitik hesabatlar, məqalələr hazırlayır və Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə ən çox istinad olunan bir informasiya brendinə çevrilmişdir. 116 illik tarixə malik Rusiyanın ən qədim dövlət informasiya agentliyi TASS dünyanın onlarla ölkəsində fəaliyyət göstərir, ən vacib və maraqlı hadisələrin tam və hərtərəfli işıqlandırılmasını təmin edir. Məhz bu iki nüfuzlu xəbər istehsalçısının bir araya gələrək virtual məkanda Şərqlə Qərbi “birləşdirməyə” təşəbbüs göstərməsini alqışlayır və uğurlar diləyirik!”.

“Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dövlətimizin 44 günlük Vətən müharibəsində möhtəşəm qələbəyə imza atması bütün sahələrdə olduğu kimi medianın da

fəaliyyətində ruh yüksəkliyi yaratmışdır. İndi Azərbaycan mediası öz işini qalib ölkənin və müasir çağırışların tempinə uyğunlaşdırmaq üçün yeni konseptual yanaşma sərgiləməlidir. 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan Prezidentinin ölkəmiz haqqında həqiqətlərin dünyaya çatdırılması istiqamətində yorulmaz fəaliyyətindən ruhlanan jurnalistlərimiz də öz peşə borclarını ləyaqətlə yerinə yetirdilər. Azərbaycan jurnalistləri ön cəbhədən hazırladıqları materialları, analitik və obyektiv təhlilləri ilə yerli və beynəlxalq auditoriyanın obyektiv informasiya təminatını həyata keçirdilər” - deyərək Əhməd İsmayılov qeyd edib.

İcraçı direktor qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan mediası ciddi və əhatəli islahatlar dövrünü yaşayır. Cənab Prezident İlham Əliyevin bu ilin yanvarın 12-də imzaladığı “Azərbaycan Respublikasında media sahəsində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Fərmanı ilə medianın inkişafında yeni bir mərhələnin bünövrəsi qoyuldu. Medianın İnkişafı Agentliyinin yaranmasına da məhz bu istiqamətdə həyata keçirilən quruculuq prosesinin tərkib hissəsidir:

“Agentlik media subyektlərinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, jurnalistlərin peşəkarlığının və məsuliyyətinin artırılması, onların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, media sahəsində mütəxəssislər hazırlanması və onların əlavə təhsilinin təşkili, habelə media savadlılığının yüksəldilməsinə yönəlmiş geniş miqyaslı layihələr həyata

ta keçirməkdədir. Media sahəsində yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının və innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması, vətəndaş və cəmiyyət üçün ictimai maraq doğuran layihələrin həyata keçirilməsinin təşkili, həmçinin dövlət orqanları və qurumlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının, hüquqi və fiziki şəxslərin müvafiq sahə üzrə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinin həyata keçirilməsi MEDIA Agentliyinin əsas prioritetlərindəndir”.

Ə.İsmayılov bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin media islahatları ilə bağlı sözügedən Fərmanı özündə köklü dəyişiklikləri əxz etməklə qarşıma yeni və daha məsuliyyətli vəzifələr qoymuşdur. Fərmandan irəli gələrək tətbiq olunacaq yeniliklər Azərbaycan mediasının şəffaflıq və vətəndaş məmnunluğu prinsiplərinə əsaslanan, cəmiyyətin obyektiv və peşəkar şəkildə məlumatlandırılmasına xidmət edən fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına şərait yaradacaq, modernləşmə, rasionallıq, qabaqcıl texnologiyaların geniş tətbiqi, aparıcı trendlərin izlənilməsi kimi global informasiya mühitinin müəyyənləşdirdiyi fəaliyyət prinsiplərinin, innovativ yanaşmaların tətbiqinə təkan verəcəkdir: “Bu gün təqdimatına yığışdığımız Trend Beynəlxalq İnformasiya Agentliyi ilə Rusiyanın TASS agentliyinin tərəfdaşlıq layihəsini də Azərbaycan mediasının ciddi uğuru kimi qiymətləndiririk. Şübhə etmirik ki, “Eastweststream.com” platforması Şərq və Qərbin dinamik inkişafını əks etdirən etibarlı xəbər və keyfiyyətli analitik təhlillərə artan tələbatı qarşılaya biləcəkdir. Əminlik ki, “Eastweststream.com” texnoloji baxımdan elə bir unikal rəqəmsal media platformasına çevriləcək ki, layihə çərçivəsində Şərq və Qərbin aparıcı media strukturlarının birləşdirilməsi mümkün olacaq. Bir daha təbrik edirik, işlərinizdə uğurlar arzulayırıq”.

“Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının layiqli liderinə çevrildi”

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına üzv olduqdan sonra təşkilatın fəaliyyətində aktiv iştirak elədi. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə söyləyib. Millət vəkili qeyd edib ki, Azərbaycan təşkilatın fəaliyyətinə dəstək verdi, onun problemlərinin həllinə dair özünün konstruktiv təkliflərini verdi və bunun nəticəsi olaraq Azərbaycan üç illiyə təşkilatın sədri seçildi və bu üç il ərzində Azərbaycan sözün əsl mənasında Qoşulmama Hərəkatının layiqli liderinə çevrilə bildi.

“Vaxtaşırı olaraq, Azərbaycan tərəfindən Qoşulmama Hərəkatının birliyinin təmin edilməsi üçün tədbirlərin keçirilməsi, hərəkat üzvlərinin qarşısında duran problemlərin həlli üçün təkliflər paketinin irəli sürülməsi və bütün dünyanın bu gün böyük çətinliklərlə yaşadığı koronavirus pandemiyası dövründə Qoşulmama Hərəkatının üzvlərinin bu problemini həllinə dair öz köməkliyini göstərməsi, Azərbaycan Prezidentinin təklifi ilə BMT Baş Məclisinin koronavirusla mübarizədə xüsusi sessiyasının keçirilməsi, Azərbaycanın hərəkata üzv ölkələrin vaksinlə təminatı məsələsinə dünya qarşısında, inkişaf etmiş dövlətlər qarşısında qaldırması, onlara vaksin bölüşdürülməsində ədalətsizliyin olduğunu bildirməsi, bunu gündəmə gətirməsi sirsir deyil və bunu bütün dünya ictimaiyyəti müşahidə etdi. Bundan başqa hərəkat üzvlərinin koronavirus pandemiyası ilə mübarizəsinə Azərbaycan öz tövhəsini verdi, 30-dan çox hərəkat üzvü olan ölkəyə tibbi avadanlıqlar, tibbi yardım, vaksin köməliyi göstərdi. Bu günlərdə Azərbaycan Özbəkistana və Qırğızıstana xəstəliyə qarşı böyük həcmdə vaksin hədiyyə etdi. Bütün bunların hamısı Azərbaycanın, şəxsən onun Prezidenti cənab İlham Əliyevin hərəkat üzvlərinin maraqlarını yüksək səviyyədə qoruduğunu, onların problemlərinin həlli üçün həll variantının axtarıldığını və gündəmə gətirildiyini bir daha sübut edir.

Azərbaycanın hərəkata uğurlu sədrlik etməsində ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin böyük xidməti vardır. Onun liderlik xüsusiyyəti, onun ayrı-ayrı ölkələrin və ayrı-ayrı regionların maraqlarını dünyanın maraqları ilə birləşdirə bilməsi, onun hərəkatın nüfuzunun qaldırılması üçün atması göz önündə olan məsələlərdir. Cənab Prezidentin fəaliyyəti Qoşulmama Hərəkatının mövcudluğuna bir canlanma, bir səmərəlilik gətirdi. Onun fəaliyyəti, cənab Prezidentimizin fəaliyyəti nəticəsində Qoşulmama Hərəkatının üzvləri arasında daha sıx münasibətlər yaranması ab-havasına nail olundu. Hesab edirəm ki, bunun nəticəsidir ki, Qoşulmama Hərəkatı daha bir il Azərbaycanı özünün sədri görmək istədi və BMT-dən sonra daha çox üzvü, 120 ölkəni birləşdirən bir təşkilatın rəhbərliyinin Azərbaycan tərəfindən çox uğurlu həyata keçirildiyini bir daha təsdiqlədi. Hesab edirəm ki, növbəti bir ildə Azərbaycanın sədrliyi ilə hərəkatın qarşısında duran məsələlərin həlli üçün böyük işlər görülməyi gözləniləndir”, deyərək Aydın Mirzəzadə bildirib.

İnam Hacıyev

Xarici kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş torpaqlarına səfərləri davam edir. Litvalı jurnalist Yanyus Matonis də bu ərazilərdə səfərdə olub və burada görülmüş işlər barədə xüsusi reportaj hazırlayıb.

AZƏRTAC Litvanın Ink.lt portalına istinadla həmin reportajı şərh edir. Cəbrayıl rayonunda səfərdə olmuş litvalı müxbir qeyd edir ki, orada 100 minə qədər mina basdırılıb. Buna görə hazırda genişmiqyaslı minatəmizləmə işləri aparılır.

Ümumiyyətlə, Qarabağın ətrafındakı yeddi rayonun hamısı minalanıb. Bu yaxınlarda iki azərbaycanlı jurnalist mina-

Litvalı jurnalist Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş torpaqları haqqında reportaj hazırlayıb

lnk.lt

ya düşərək həlak olub. İndiyə qədər Azərbaycan tərəfə yalnız üç rayonunun minalanmış sahələrinin xəritələri təqdim

edilib. Ermənistan bu xəritələri hərbi əsirlərlə dəyişdirir. Yanyus Matonis vurğulayır ki, hər gün 20 kvadrat kilometr ərazi minalardan təmizlənir. Cəbrayıl rayonunda uzunluğu 130 kilometrə qədər olacaq dəmir yolu tikintisi başlanıb.

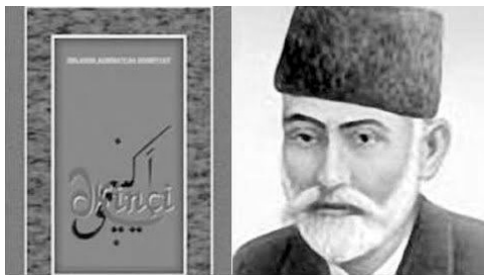
Reportajda daha sonra Azərbaycanın qədim Şuşa şəhərindən bəhs edilir. Yanyus Matonis yazır: “Şuşa Qarabağda strateji əhəmiyyətli qaladır. Altı həftəlik müharibədə Azərbaycan Ordusu bu şəhəri işğaldan azad edəndən sonra Azərbayca-

nın qələbəsi praktiki olaraq qabaqcıdan müəyyən edilmişdi. XVIII əsrdə salınmış Şuşa müharibə dövründə Qarabağın ən çox zərər çəkmiş şəhərlərindən biridir. Burada yaşayış binaları ilə bərabər 850 memarlıq irsi obyekt də dağıdılıb”.

Materialda Şuşada aparılan genişmiqyaslı tikinti və yenidənqurma işləri də işıqlandırılır. Məqalənin sonunda vurğulanı ki, məcburi köçkünlər öz əcdadlarının torpaqlarına qayıda biləcəkləri günü səbirsizliklə gözləyirlər.

1 875-ci ilin 22 iyul tarixi. Azərbaycanın ictimai-mədəni həyatında daha bir təqvim tarixə qovuşdu. Milli mətbuatımızın təməlini qoyan “Əkinçi” qəzetinin ilk nömrəsi nəşr olundu və bu, ölkə həyatında böyük əks-səda doğurdu. Qəzetin nəşiri, redaktoru, korrektoru Azərbaycan milli maarifçilik hərəkatının banilərindən biri, təbiətşünas-alim Həsən bəy Zərdabi idi. Belə bir dövrdə qəzetin təməlini qoymaq böyük ziyalılıq, vətənpərvərlik tələb edirdi: iki ali dəyəri özündə birləşdirən Həsən bəy Zərdabi əsrlərə qovuşacaq bir yeniliyə, ilkə imza atmış oldu.

Əlbəttə ki, hünər, cəsarət tələb edən bir zamandan təqibləri gözüne almayan ziyalının görkəmli simalar məsləkdaşı, silahdaşı oldu. Bu adlar sırasında imzası Azərbaycan ictimai-mədəni mühitinə yaxşı tanış olan insanlar - Seyid Əzim Şirvani, Nəcəf bəy Vəzirov kimi simalar var idi. Dövrünün görkəmli maarifçiləri olan bu və ya digər şəxsiyyətlər “Əkinçi” qəzetinin səhifələrində maarifçi və demokratik ideyalarını təbliğ edərək, ictimai-siyasi və bədii fikrin inkişafına böyük təsir göstərmişlər. Bir tribunaya çevrilən “Əkinçi” qəzetində elm, maarif və mədəniyyətin, ədəbiyyat və incəsənətin inkişafına, yeni tipli məktəblərin yaradılmasının zəruriliyinə aid materiallar yer alırdı. Canlı xalq dilinə əsaslanan qəzet sadə və anlaşıqlı bir dildə oxucularının görüşünə gəlirdi. Xalqın elmi və mədəni cəhətdən tərəqqi etməsi uğrunda çalışan “Əkinçi” xalq cəhalətdən, fanatizmdən uzaqlaşdırmaq, onlara hüquqlarını anlatmaq, xalqın savadlanmasına kömək məqsədi ilə misilsiz işlər görürdü. Məlum olduğu kimi, qəzetin cəmi 56 sayı işıq üzü gördü və qəzet ayda iki dəfə 300-400 tirajla nəşr edildi. Cəmi 2 il fəaliyyət göstərsə də, xalqımızın mədəniyyət tarixində böyük ad qoyan “Əkinçi” qəzeti Azərbaycan tarixinə yazılan şərəfli səhifələrdən biridir. 1877-ci ildə “Əkinçi” qəzeti bağlandıqdan sonra müxtəlif səylər göstərilməsinə baxmayaraq, ölkəmizdə bir müddət azərbaycanca mətbu orqan nəşr edilməmişdi. Ölkədə cərəyan edən ictimai proseslər və cari məsələlər bir müddət yerli rusdilli mətbuatda öz əksini tapırdı. Bakıda rus dilində çıxan ilk qəzet isə, birinci nömrəsi 1871-ci ilin mart ayında işıq üzü görən “Bakinski listok” olmuşdur. 1876-cı ildə ikinci rusdilli qəzet “Bakinskiye izvestiya” nəşrə başlamışdır.

Çox keçmir ki, 1879-cu ildə Hacı Səid Əfəndi Ünsizadə Tiflisdə “Ziyayi-Qafqaziyyə” qəzetini çıxarmağa nail olur. Qəzetin cəmi 104 nömrəsi çıxdıqdan sonra 1880-ci ildə, o, qəzeti dayandırır. 1883-1891-ci illərdə Tiflisdə “Əkinçi” üslubunu davam etdirən “Kəşkül” qəzeti və jurnalı işıq üzü görür. XX əsrdə isə, Azərbaycan dilində çıxan qəzet Məmmədağa Şaxtaxtinskiyin 1903-cü ildə Tiflisdə buraxdığı ictimai-siyasi, iqtisadi, elmi, ədəbi “Şərq-rus” qəzeti olmuşdur. Qəzetin Azərbaycan ictimai fikir tarixinin inkişafında xüsusi yeri dənilməzdir. Qəzetdə dünyəvi elmlər, ana dili, qadın azadlığı ilə bağlı mütərəqqi fikirlər öz əksini tapırdı. Cəlil Məmmədquluzadənin təşəbbüsü, redaktorluğu və nəşirliyi ilə 1906-cı il aprelin 7-də Tiflisdə həftəlik illüstrasiyalı ilk Azərbaycan satirik jurnalı - “Molla Nəsrəddin” işıq üzü gördü. Mütərəqqi ideyaların qarçısı olan “Molla Nəsrəddin” jurnalı müstəmləkəçilik siyasətini, geriliyi, mövhumatı əməlsiz satira atəşinə tutur, Azərbaycan dilinin saflığı uğrunda ardıcıl mübarizə aparırdı. Bütün təqib və təzyiqlərə baxmayaraq, “Molla Nəsrəddin” in haqq səsi, çox keçmədən, Qafqazın hüdudlarını aşır Rusiyada, türk ələmində, bütün Yaxın və Orta Şərqdə eşidildi.

Azərbaycanın 1918-ci il mayın 28-də öz müstəqilliyini qazanmasında milli mətbuatın da mühüm rolunu qeyd etməliyik. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bütün xadimlərinin həm bir lider kimi formalaşmasında, həm də onların siyasi fəaliyyətinin gerçəkləşdirilməsində mətbuatın misilsiz xidmətləri vardır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə ümummilli platformadan çıxış edən “Azərbaycan” qəzetinin dahi Üzeyir bəy Hacıbəyli tərəfindən nəşr edilməsi ictimai-siyasi proseslərin milli mədəniyyətin inkişafı ilə nə qədər bağlı olduğunun ən bariz nümunəsidir. Azərbaycan mətbuatının xronoloji ardıcılığına nəzər salsaq görərik ki, 1920-ci ildə Azərbaycanda Sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra 1921-ci ildə “Maarif” və “Qırmızı günəş”, 1923-cü ildə “Gənc pioner”, 1927-ci ildə “Pioner” jurnalları, “Azərbaycan pioneri” qəzeti və s. mətbuat orqanları

nəşr edilir. 1923-cü il ildə Bakıda Şərq qadınlarının, xüsusilə, Azərbaycan qadınlarını ictimai-siyasi həyata alışdırmaq məqsədilə aylıq, ədəbi, ictimai və siyasi jurnal olan “Şərq qadını” nəşr olunub. 1938-ci ildən “Şərq qadını”, “Azərbaycan qadını” adı ilə nəşr olunmağa başlayıb. 1934-cü il sentyabrın 2-də “Kommunist maarifi” qəzeti nəşrə başladı. 1938-ci ildə adı dəyişdirilərək, “Müəllim qəzeti” adlandırıldı. Sonrakı illərdə “Ədəbiyyat”, “Azərbaycan pioneri”, “Kirpi” jurnalı, “Bakı” və s. qəzetləri meydana gəldi.

AZƏRBAYCAN MÜSTƏQİLLİYİNİ BƏRPA ETDİKDƏN SONRA MƏTBUATIN İNKİŞAFINDA DA DÖNÜŞ YARANDI

Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, həyatın bir çox sahələrində olduğu kimi, mətbuatın inkişafında da dönüş yarandı, siyasi plüralizm və söz azadlığını təmin etmək üçün mühüm işlər həyata keçirildi. Azərbaycan mətbuatının sürətli inkişafı respublikamızda dünya standartlarına cavab verən müstəqil kütləvi informasiya vasitələrinin yaranmasına gətirib çıxardı. Azərbaycan müstəqilliyini qazandıqdan sonra yeni demokratik mətbuatımız azadlıq və müstəqillik dəyərlərinin təbliğatçısına çevrildi. 1993-cü ildən başlayaraq, KİV-in inkişafında əldə olunmuş nailiyyətlər Ümummilli Lider Heydər Əliyevin bu sahəyə müstəsna diqqət və qayğısı nəticəsində, gerçəkləşdi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin milli mətbuata olan münasibəti və qayğısı nəticəsində formalaşma və inkişaf prosesində bir sıra təbii və süni maneələrə üzləmiş azad, demokratik mətbuatımız cəmiyyətin operativ, obyektiv informasiyaya tələbatını cavablandırmağa nail oldu.

“Jurnalistlərin dostu” adını qazanmış Ulu Öndər Heydər Əliyev, ölkəmiz müharibə şəraitində yaşasa da, böyük cəsarətlə əvvəlcə hərbi senzuranı, 1998-ci ilin avqustunda isə, bütövlükdə, KİV üzərində dövlət senzurasını ləğv etdi. Heydər Əliyevin 1998-ci il 16 avqust tarixli “Azərbaycan Respublikasında söz, düşüncə və informasiya azadlığının təmin edilməsi tədbirləri haqqında” Fərmanı ilə ölkədə kütləvi informasiya vasitələri üzərində senzura ləğv edildi. Bu Fərman kütləvi informasiya vasitələrinin sürətli inkişafına ciddi təkan verdi.

MƏTBUATIMIZA GÖSTƏRİLƏN YÜKSƏK DÖVLƏT QAYĞISI

Bu gün müstəqillik yolu ilə irəliləyən və hərtərəfli inkişaf edən Azərbaycanın inkişaf dinamikası milli informasiya resurslarından da yan keçməyib, onların ümumdünya informasiya şəbəkəsindəki çəkisini artırıb və rəqabət qabiliyyətini yüksəldib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev söz və mətbuat azadlıqlarının inkişafını respublikanın demokratikləşməsi prosesinin vacib amili kimi dəyərləndirir. Dövlət başçısı İlham Əliyevin səyləri ilə qəzet-jurnalların maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti üçün əlverişli şərait yaradılıb, onların borcları ləğv edilib. 2005-ci il 21 iyul tarixində “Azərbaycan mətbuat işçilərinin təltif edilməsi haqqında”, “Azərbaycan mətbuat işçilərinə fəxri adların verilməsi haqqında”, habelə, “Kütləvi informasiya vasitələrinə maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında” sərəncamların imzalanması jurnalistlərin əməyinə yüksək qiymətdir. Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 31 iyul tarixli “Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinə birdə-

146 yaşlı “Əkinçi” qəzeti

fəlik maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında”, eləcə də, “Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi konsepsiyasının təsdiq edilməsi haqqında” sərəncamları isə, təsdiqləyib ki, ölkəmizdə mətbuata göstərilən dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır.

Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli “Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun yaradılması haqqında” Sərəncamı da, məhz konsepsiyada əksini tapmış məsələlərin praktik surətdə gerçəkləşdirilməsi baxımından, mühüm əhəmiyyət kəsb etmiş oldu. Əgər bu gün mətbuata göstərilən yüksək diqqət və qayğıdan söz açıyırsınız, jurnalistlərin mənzil probleminin həlli üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan vəsatini ayrılmasını da qeyd etməliyik. Dövlət başçısının “Azərbaycan mətbuat işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi haqqında” 2010-cu il 22 iyul tarixli Sərəncamı ilə jurnalistlər üçün yaşayış binasının tikilməsi dövlətimizin yüksək diqqət və qayğısının əyani təsdiqidir. Jurnalistlər üçün 156 mənzildən ibarət 17 mərtəbəli bina inşa olundu. Daha sonra dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduna maliyyə vəsaitinin ayrılması nəticəsində 255 mənzilli ikinci bir bina da istifadəyə verildi. 2017-ci il iyulun 20-də isə Prezident İlham Əliyev jurnalistlər üçün tikilmiş ikinci binada Milli Mətbuat Günü münasibətilə mənzillərin paylanması mərasimində iştirak etdi, dövlətimizin başçısı, həmçinin, üçüncü binanın təməlini qoydu. Həmin gün Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamı ilə üçüncü binanın tikintisi üçün 2017-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan 5 milyon manat ayrıldı. Dövlətimizin başçısının daha bir Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan qəzetlərə birdəfəlik maliyyə yardımını ayırdı. Bütün bunların nəticəsidir ki, Prezident İlham Əliyev 2017-ci ildə də “Jurnalistlərin dostu” mükafatına layiq görüldü.

Bütün bunlar göstərir ki, Azərbaycanda kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafı, jurnalistlərin sosial şəraitinin yaxşılaşdırılması hər zaman Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzindədir. Bu Azərbaycan Prezidentinin kütləvi informasiya vasitələrinə, jurnalist əməyinə verdiyi yüksək qiymətin göstəricisidir. Bütün bunlar, həm də təsdiqləyir ki, Azərbaycan hakimiyyəti ölkədə söz və mətbuat azadlığının başlıca təminatçısıdır. “Bütövlükdə, söz azadlığı hər bir ölkə üçün, ölkənin inkişafı üçün ən vacib olan məsələlərdən biridir”, - deyən Cənab İlham Əliyev bu sahədə ölkəmizin çox böyük və uğurlu yol keçdiyini bildirib. Bunu təsdiqləyən kifayət qədər faktlar mövcuddur. Belə ki, bu gün Azərbaycanda yüzlərlə media orqanı fəaliyyət göstərir. Yüzlərlə qəzetin nəşri vasitəsilə dünyada gedən bütün proseslər sərbəst şəkildə diqqətə çatdırılır.

Elə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan qəzetlərin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi məqsədi ilə imzaladığı “Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan qəzetlərə əlavə maliyyə yardımının ayrılması haqqında” 22 iyul 2019-cu il tarixli Sərəncamı dövlətimiz tərəfindən mətbuata ayrılan diqqətin və göstərilən qayğının növbəti nümunəsidir. Sərəncama əsasən, Azərbaycan Respublikasında nəşr olunan qəzetlərə əlavə maliyyə yardımı göstərmək üçün Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikası

nın Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduna 1,0 (bir) milyon manat ayrılıb.

QLOBALLAŞAN DÜNYAMIZDA AZƏRBAYCAN MƏDİASININ ROLU

Azərbaycan dövləti tərəfindən hər zaman azad söz, azad mətbuat problemlərini həlli istiqamətində addımlar atılır. Azərbaycan Respublikasında medianın inkişafının dəstəklənməsi, bu sahədə institusional quruculuq işlərinin davam etdirilməsi, yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının və innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması məqsədilə Dövlət başçısının Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun əsasında “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi” publik hüquqi şəxs yaradıldı. Bu gün informasiya mühiti gündən-günə modernləşir, qabaqcıl texnologiyalar həyatımıza daxil olur. Belə bir zamanda mətbuatımızın qarşısında cəmiyyəti daha obyektiv, daha peşəkarlıqla məlumatlandırmaq kimi məsuliyyətli vəzifə dayanır. Əhalinin və ya müəyyən təbəqənin maarifləndirilməsinə, ictimai normalara uyğun davranış qaydalarının formalaşdırılmasına, onların diqqətinin cəmiyyətdəki aktual məsələlərə cəlb edilməsinə yönəlmiş proqramları və materialları sifariş vermək və mediada yayımlanmasını təmin etmək də vəzifələri sırasına daxil edilir.

Göründüyü kimi, Azərbaycan dövləti azad söz, azad mətbuat problemlərini, tam mənada, həll etməyi qarşıya məqsəd qoyub və bu istiqamətdə zəruri addımlar atılır. Milli özünüdərkən bərqərar olmasında, vətənpərvərlik hisslərinin aşılmasında, milli və ümumbəşəri dəyərlərin təbliğində müstəsna rol oynayan Azərbaycan mətbuatı xalqımızın azadlıq və müstəqillik uğrunda mübarizəsinə öz böyük töhfəsini vermişdir. Bu gün dünyanın sürətlə inkişaf edən ölkələri sırasında yerli olan Azərbaycanın uğurlarının dünyaya çatdırılmasında milli mətbuatın rolu əvəzsizdir. Ölkəmizdə demokratik proseslərin inkişafı, milli maraqların müdafiə edilməsi sahəsində mətbuatın üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Bu gün ölkəmizdə media azadlığı təmin olunub, internet media inkişaf edib, jurnalistlərin sərbəst fəaliyyəti üçün lazımi şərait yaradılıb. Azərbaycan mediası hazırda bölgə üçün ən qabaqcıl nümunələrdən birinə çevrilib. Azərbaycan mətbuatı qloballaşan dünyada dəyərlərimizi, milli maraqlarımızın və mənafelərimizin qorunmasında daha məsuliyyətlidir.

Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında mətbuatın rolunu da xüsusi qeyd etməliyik. Ən qaynar nöqtələrdə biz mətbuat işçilərinin səsinə eşitdik. Düzgün və qərəzsiz informasiyaları dünyaya yaymış oldular. Erməni terroru, təcavüzkar siyasəti qələmə alındı, reportajlar yayımlandı. Peşəkar mətbuat öz sözünü demiş oldu. Erməni lobbisinin Azərbaycana qarşı qərəzli fəaliyyətdə olduğu bir zamanda, Azərbaycan həqiqətləri olduğu kimi dünyaya çatdırıldı, erməni terrorizmi faktlar əsasında ifşa olundu. Anti-Azərbaycan kampaniyasına qarşı mübarizədə bütün güc və iradələr birləşdi, mətbuatımız öz üzərinə düşən vəzifəni şərəflə yerinə yetirdi. Bu gün artıq mətbuatımızın 146-cı ildönümünü qeyd edirik. Mətbuat Günü təkcə jurnalistlərin yox, bütövlükdə, cəmiyyətimizin bayramıdır. Çünki azad söz azad cəmiyyətin təməli daşıdır. Böyük bir tarixi yol keçən milli mətbuatımızın xalqımızın həyatında çox böyük rolu var.

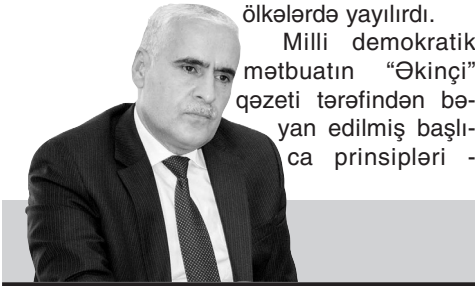
Zümrüd BAYRAMOVA

Mətbuat cəmiyyətin güzgüsüdür: Azərbaycan mətbuatının yaranışı və ictimai fikrə təsiri

Milli mətbuatımızın bünövrəsi 1875-ci il iyulun 22-də "Əkinçi" qəzetinin ilk nömrəsinin nəşri ilə qoyuldu. Bütün Qafqazda böyük əks-səda doğuran bu qəzetin nəşri də, redaktoru da, korrektoru da Azərbaycan milli maarifçilik hərəkatının banilərindən biri, təbiətşünas alim Həsən bəy Zərdabi idi. Qəzetin ərsəyə gəlməsində Mirzə Fətəli Axundzadə, Seyid Əzim Şirvani, Nəcəf bəy Vəzirov, Əsgər ağa Gorani və başqa ziyalıların böyük xidmətləri olub. Dövrünün görkəmli maarifçiləri olan bu şəxsiyyətlər "Əkinçi" qəzetinin səhifələrində öz maarifçi və demokratik ideyalarını təbliğ edərək, ictimai, siyasi və bədii fikrin inkişafına böyük təsir göstərmişlər.

Mütərəqqi ideyaların qarçısı və tribunası olan "Əkinçi" elm, maarif və mədəniyyətin, ədəbiyyat və incəsənətin inkişafına, yeni tipli məktəblərin yaradılmasına zəruriliyinə aid materiallar dərc edirdi. Qəzetin qazandığı ən böyük uğur ilk növbədə onun dilinin xalq dilinə yaxın, sadə və səlis olması idi. Xalqın elmi və mədəni cəhətdən tərəqqi etməsi uğrunda çalışan "Əkinçi" qadın azadlığı və qadın təhsili ideyasını təbliğ edən ilk Azərbaycan mətbu nəşri olmuşdur. O, dini mövhumata, xurafata və cəhələtə qarşı kəskin çıxışlar edirdi. "Əkinçi" Azərbaycan kənarda da - Gürcüstan, Dağıstan, Özbəkistan və başqa ölkələrdə yayılırdı.

Milli demokratik mətbuatın "Əkinçi" qəzeti tərəfindən bəyan edilmiş başlıca prinsipləri -

Vüqar Rəhimzadə,
"İki sahil" qəzetinin baş redaktoru,
Əməkdar jurnalist

maariflənmə, müasirləşmə, məfkurə saflığı, ümummilli məqsədlərin təbliği, bəşəri dəyərlərin milli ənənələrlə üzvi surətdə vəhdəti, ədəbi dilin danışq dilinə yaxınlaşdırılması, hadisələrin obyektiv işıqlandırılması Azərbaycan milli demokratik mətbuatının gələcək inkişafı üçün təməl prinsipləri rolunu oynadı. Ümumiləşdirilmiş şəkildə qeyd etsək, "Əkinçi" qəzetinin 1875-ci il iyulun 22-dən 1877-ci ilin sentyabrınadək cəmi 56 sayı işıq üzü görse də, onun Azərbaycan milli mətbuatının yaranmasında və təşəkkül tapmasında müstəsna rolu olub. Qəzet xalqımızın milli oyanışında, milli məfkurənin formalaşmasında və möhkəmlənməsində böyük əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan mətbuatının ilk müjdəçisi olan "Əkinçi"dən sonra bu sahədə xeyli irəliləyişlər müşahidə edilib. XIX əsrin sonlarında "Ziya" (1879), "Kəşkül" (1880), "Kaspi" (80-90-cı illər) qəzetləri nəşrə başlayıb. XX əsrin əvvəllərində isə C.Məmmədquluzadə, M.Şahtaxtinski, S.Hüseyn, Ö.Faiq Nəmanzadə, Ü.Hacıbəyli və başqaları yeni demokratik mətbuatın yaranması uğrunda mübarizə aparıblar. Bu gərgin mübarizə nəticəsində "Molla Nəsrəddin" (1906), "Şərqi-rus" (1903), "Həyat" (1905), "Açıq söz" (1915), "Azərbaycan" (1918) kimi demokratik ruhlu, milli qayəli jurnal və qəzetlər nəşrə başlayıb.

Azərbaycan mətbuatı Sovet hakimiyyəti dövründə kommunist ideologiyasının güclü təsiri altında fəaliyyət göstərse də, milli varlığını qoruyub saxlaya bilib, respublikanın ictimai-siyasi həyatında fəal şəkildə iştirak edib. Bu dövrdə ölkədə qəzet və jurnalların şəbəkəsi genişlənmiş, jurnalistikanın çeşidli növləri meydana çıxmışdır.

Medianın inkişafına dəstək dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir

Milli mətbuatımızın inkişafı ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır

Artıq 30 illik müstəqillik tarixinə malik olan ölkəmizin ilk illərdə yaşadığı çətinliklər qara səhifə kimi oxunmaqdadır. Həmin illərdə ölkədə xaos, anarxiya, özbaşınalıq, hakimiyyətsizlik hökm sürürdü. Bu vəziyyət digər sahələr kimi, mətbuata da öz təsirini göstərirdi. Söz, fikir azadlığından söhbət belə gedə bilməzdi. Jurnalistlər fiziki və mənəvi təzyiqlərə məruz qalırdılar. Ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışı mətbuatımızın inkişaf tarixində də yeni mərhələnin əsasını qoydu. Dünya təcrübəsinə istinad etsək, görürük ki, bütün inkişaf etmiş, demokratik ölkələr mətbuat azadlığının təmin olunmasına xüsusi diqqət yetirirlər. İlk gündən demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu yolunu seçən Azərbaycan da demokratik təsisatların formalaşdırılması, ölkəmizin bu yolda inamla irəliləməsi ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Azad mətbuatın inkişafına əngəl yaradan süni məhdudiyyətlərin, o cümlədən senzuranın aradan qaldırılması, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, dünya informasiya siyasətinə inteqrasiyası, beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, kütləvi informasiya vasitələrinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, onlar üçün çoxsaylı güzəştlərin müəyyənəndirilməsi, ən əsası inkişafın davamlılığını təmin etmək üçün mühüm Fərman və sərəncamların imzalanması, mətbuat işçiləri ilə mütəmadi görüşlərin ənənəsinin yaradılması və sair kimi addımlar ümummilli lider Heydər Əliyevin azad sözə və obyektiv fikrə, plüralizmə, jurnalist əməyinə münasibətini səciyyələndirən faktlardır. 1995-ci ildə Ulu Öndərin bilavasitə rəhbərliyi ilə hazırlanmış milli Konstitusiyamızda da bu sahə ilə bağlı hüquq və azadlıqlar dəqiq göstərilir.

Milli və bəşəri dəyərləri rəhbər tutan Azərbaycan mətbuatı demokratiyanın mühüm vasitəsi kimi xalqımıza öz ali məqsədlərini həyata keçirmək yolunda bələdçi olmaqda müstəsna xidmətlər göstərir. Ulu öndər senzuranı ləğv etməklə azad, müstəqil KİV-lərin inkişafı üçün geniş imkanlar açaraq ölkədə informasiya bolluğunun yaradılmasının təməlini qoydu. Ölkədə xeyli sayda müstəqil mətbu orqanın və informasiya agentliklərinin, elektron KİV-lərin, jurnalist qurum və birliklərinin, bu sahəni əhatə edən qeyri-hökumət təşkilatlarının azad fəaliyyət göstərməsi üçün zəruri imkanlar yaradıldı. "Bizim dövlət siyasətimizin əsas

məqsədlərindən biri Azərbaycanın mütərəqqi mətbuat ənənələrinin davam etdirilməsi və müasir beynəlxalq təcrübə ilə zənginləşdirilməsi, KİV-lərin maddi-texniki vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, onların imkanlarından respublikada hüquqi dövlət quruculuğu, vətəndaş cəmiyyətinin formalaşdırılması və inkişafı, demokratik islahatların həyata keçirilməsində səmərəli istifadə edilməsindən ibarətdir" söyləyən Ümummilli Lider azad mətbuatın inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlamaqla uğurlu nəticələrə imza atdı.

Ümummilli Liderin "Mətbuat cəmiyyətin güzgüsüdür" çağırışı cəmiyyətdə ən çox dəyər qazanan ifadələr sırasında idi. Ulu Öndər bu çağırışı ilə ictimai fikrə təsir imkanları geniş olan mətbuatın inkişafında nə dərəcədə maraqlı olduğunu, azad sözün hamisi kimi çıxış etdiyini təsdiqləyirdi. Dahi rəhbərin əsl qələm sahiblərindən, peşəkar jurnalistlərdən əsas tələbi də bu idi ki, heç kim bu güzgünün təmizliyinə, saflığına ləkə gətirməməlidir. Humanistliyi qədər ədalətsizliyə, əsas olmayan saxta informasiyalara, böhtan və yalanlara qarşı barışmaz olan ümummilli lider Heydər Əliyevin mübarizliyi bu sahədə də özünü büruzə verirdi. O, "Bizim ümumi məqsədimiz mətbuata daha da çox azadlıq vermək, söz azadlığını daha geniş təmin etmək, Azərbaycanda demokratiyanı bütün sahələr üzrə inkişaf etdirməkdən ibarətdir" söyləməklə həqiqəti əks etdirən informasiyaların tərəfdarı, mətbuat azadlığının qaranlıq olduğunu bəyan edirdi. Ümummilli lider Heydər Əliyev jurnalistləri dövlət mükafatları, orden və medallarla təltif etməklə bildirirdi ki, KİV-lərə qayğı davamlı və sistemlidir. Ümumilikdə Ulu Öndər mətbuatın problemlərinin həlli ilə bağlı onlarla Fərman və sərəncamlar imzalayıb. 2001-ci ildə ölkənin əsas kütləvi informasiya vasitələri və jurnalist təşkilatlarının rəhbərləri ilə görüşən Ulu Öndər mətbuatın problemlərini müzakirə edərək onların həlli istiqamətində mühüm addımlar atdı. Bunlardan ən önəmli qəzetlərin əlavə dəyər və gəlir vergisindən azad edilməsi oldu.

Özünün sözdə yox, əməldə söz və mətbuat azadlığı, fikir müxtəlifliyi və demokratiya tərəfdarı olduğunu sübut edən Ümummilli Liderin mətbuata bu cür dost münasibəti jurnalistlər tərəfindən yüksək dəyərləndirildi. Ulu öndər Heydər Əliyev 2002-ci ildə "RUH" Azərbaycan Jurnalistləri Müdafiə Komitəsi tərəfindən "Jurnalistlərin dostu" mükafatına layiq görüldü. Ulu Öndərin müstəqil mətbuatın formalaşması və inkişafına xidmət edən siyasəti son 17 ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Mətbuat hər bir ölkənin inkişaf səviyyəsinin göstəricisidir

Heydər Əliyev siyasi kursunu uğurlu davam etdirən cənab İlham Əliyev Prezident kimi fəaliyyətə başladığı ilk gündən azad mətbuatın inkişafını prioritet məsələ kimi daim ədə saxladı. Azərbaycan mətbuat işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, jurnalistlərə mənzillərin verilməsi, mətbuatın 130, 135, 140 və 145 illik yubileylərinin paytaxt Bakıda və bölgələrdə yüksək səviyyədə qeyd olunması, jurnalistlərin fəxri adlarla mükafatlandırılması, bir neçə peşəkar jurnalistin Prezident təqaüdünə layiq görülməsi və sair kimi qərarlar bu istiqamətdə atılan addımlar sırasında. Bütün bunlar medianın inkişafına dövlət qayğısının ən bariz nümunəsi olmaqla yanaşı, azad sözə, sərbəst fikrə verilən dəyər, göstərilən diqqətdir.

Ölkəmizdə söz və mətbuat azadlığının təminatçısı olan Prezident İlham Əliyev həm də jurnalistlərin ən yaxın dostudur. Dövlət başçısının son 17 ildə üç dəfə "RUH" Azərbaycan Jurnalistləri Müdafiə Komitəsinin keçirdiyi sorğu əsasında "Jurnalistlərin dostu" mükafatına layiq görülməsi ötən dövr ərzində mətbuatın inkişafına göstərilən diqqət və qayğıya media ictimaiyyətinin münasibəti və verdiyi dəyərdir. Bu gün Azərbaycanda azad medianın inkişafı istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər Ulu Öndər tərəfindən yaradılan möhkəm təmələ əsaslanır. Azərbaycanın artan iqtisadi imkanları mətbuatın inkişafı yolundakı çətinliklərin aradan qaldırılmasına, onun aktual problemlərinin həllinə şərait yaradır. Bu gün ölkədə 5 mindən çox medianın mövcudluğu bunun bariz nümunəsidir. Eyni zamanda, müasir dövrdə informasiya texnologiyalarının inkişafı Azərbaycan mətbuatını qlobal informasiya şəbəkəsinin bir hissəsinə çevirib. Bütün dünyada gedən qloballaşma prosesi mətbuatdan da yan keçməyib. Bu gün yüzlərlə azərbaycanlı jurnalist beynəlxalq təşkilatların dəstəyi ilə təşkil olunan ixtisasartırma və təkmilləşmə kurslarında iştirak edir. 2003-cü il martın 15-də Azərbaycan jurnalistlərinin birinci qurultayında qəbul edilmiş Azərbaycan Jurnalistlərinin Peşə Davranışı Qaydaları media qurumlarının problemlərinin həllinə müsbət təsir göstərmişdir. Müxtəlif dövrlərdə ölkə rəhbərliyinin təşəbbüsü ilə çap mediasının vergidən azad edilməsi, eləcə də qəzetlərin, jurnalların nəşriyyata olan borclarının silinməsi haqqında qəbul olunan qərarlar ölkədə mətbuatın inkişafına göstərilən dəstəyin daha bir təzahürüdür.

Azərbaycan mediası Zəfərimizin müjdəçisi olmaq arzusuna nail oldu

30 illik müstəqillik tariximizin bələdçiləri olan yazılı və elektron KİV-ləri daim bir arzu, istək birləşdirirdi: Torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının müjdəçiləri olmaq. 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində tarixi Zəfərimiz KİV-lərin bu arzusunu da reallığa çevirdi. Hər zaman Azərbaycan həqiqətlərinin təbliği missiyasını uğurla həyata keçirən Azərbaycan mətbuatının 44 günlük Vətən müharibəsinin gedişində ölkəmizin düşmən təbliğatına qarşı informasiya mübarizəsinə öz töhfələrinin verdiyi kimi, postmüharibə mərhələsində də bu əməlinə sadıq qalmaqdadır. Bu gün də mediasız dövlət başçısı, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin artıq tarixə qovuşmuş Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı səsləndirdiyi hər bir

Medianın inkişafına dəstək dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir

bəyanatın ölkə və dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında fəallığını artırır. Ölkə Prezidentinin "Dağlıq Qarabağ məsələsi gündəlik işimiz olmalıdır" çağırışı son 17 ildə mətbuatın fəaliyyətinin əsas prinsipinə çevrildi. Heydər Əliyev siyasətinə sadıqlığını hər addımda təsdiqləyən dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xarici ölkələrə elə bir səfəri, həmçinin iştirak etdiyi elə bir beynəlxalq tədbir, görüş olmayıb ki, münafişənin mahiyyətindən, Ermənistanın işğalçılıq siyasətindən bəhs olunmasın. Azərbaycanın diplomatik uğurları 44 günlük Vətən müharibəsində Zəfərini şərtləndirən amillər sırasındadır.

Bu gün ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixinin ən qürurlu, sevincli günlərini yaşayan ölkəmizin qazandığı nailiyyətlər Ulu Öndərin onilliklər ərzində gələcək inkişaf üçün formalaşdırdığı möhkəm təməl əsaslanır. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə torpaqlarımızı düşməndən azad edən qəhrəman əsgər və zabitlərimiz Heydər Əliyev siyasətinin, Ulu Öndərin vətənpərvərlik məktəbinin yetişdirdiyi nəslin təmsilçiləridirlər. 44 gündə düşməni məhv edən, təcavüzkar Ermənistanın öz ordusu haqqında yaratdığı bütün saxta mifləri dağıdan Azərbaycan Ordusunun bu qüdrəti Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi və bu gün Prezident İlham Əliyevin əzmlə həyata keçirdiyi inkişaf siyasətindən, qazanılan nailiyyətlərdən, Vətənə, torpağa bağlılıqdan, Azərbaycan sevgisindən irəli gəlir. Bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə tikinti-quruculuq işləri geniş vüsət alıb. Azərbaycan qəbul etdiyi qərarlarla Cənubi Qafqaz regionunun inkişaf mərkəzinə çevrilib. Bütün bu uğurlar Heydər Əliyev siyasətinin təntənəsidir. Ulu Öndərin işıqlı amalları bu gün Onun

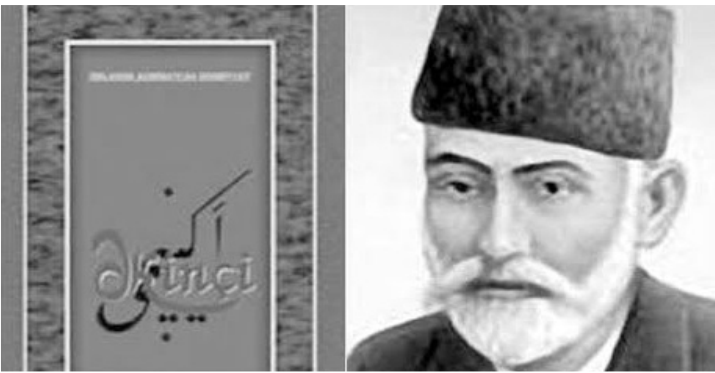
adını daşıyan Fondun fəaliyyətinin əsasında dayanır. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və ICESCO-nun xoşməramlı səfəri Mehriban xanım Əliyevanın həyata keçirdiyi layihələrlə, irəli sürdüyü təşəbbüslərlə Ümummilli Liderimizin ideyaları bütün dünyada keyirxahlıq, mərhəmət, sevgi, tolerantlıq, fərqli mədəniyyətlərə hörmət ruhunda təbliğ edilir.

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev Ulu Öndərin ən böyük arzusunu yerinə yetirdi. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü təmin etməklə regionda yeni reallıqlar yaradaraq dik-tə edən tərəf kimi çıxış edir, dünyada cərəyan edən proseslərə öz təsir imkanlarını günbəgün artırır. Dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Şuşanın işğaldan azad olunması müjdəsini Şəhidlər xiyabanından xalqa çatdırarkən söylədiyi bu fikirləri bir daha yada salmaq isərdim: "Mən bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşısında baş əydim. Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Bu gün şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şadıddır! Gözün aydın olsun Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun dünya azərbaycanlıları!". O da bildirilmişdir ki, bu gün biz bir daha bütün dünyaya sübut edirik ki, biz böyük xalqıq, biz məğrur xalqıq! Biz yenilməz xalqıq!

44 günlük Vətən müharibəsində və mü-

haribədən sonrakı dövrdə Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında mətbuatın rolu və jurnalistlərin fəaliyyəti böyük oldu. Məhz nümayiş olunan peşəkarlıq, fədakarlıq və çeviklik sayəsində dünya ictimaiyyətinə müharibə ilə əlaqədar, o cümlədən Ermənistanın törədiyi hərbi cinayətlər haqqında dolğun məlumatların çatdırılması mümkün oldu. Bu işlərin həyata keçirilməsində ən böyük missiyanı Ali Baş Komandanın özü reallaşdırdı. Onun Vətən müharibəsi dövründə 30-

dan artıq beynəlxalq media qurumlarına geniş müsahibələri dünya ictimaiyyətinə bu reallıqların çatdırılmasında müstəsna rol oynadı.

Öz peşə vəzifələrinin icrası zamanı Kəlbəcər rayonu ərazisində iki jurnalistin minaya düşərək həlak olması faktı isə beynəlxalq jurnalistlər birliyinin sət reaksiyasına səbəb olmuşdur. Bu günə qədər fasiləsiz davam edən informasiya müharibəsində mətbuat işçiləri öz peşəkarlığı və vətənpərvərliyi ilə daim fərqlənmişlər. Onlar 44 günlük Vətən müharibəsində cəbhə xəttində həm xəbər istehsalçısı, həm də səfərbərlik proqramı çərçivəsində əməliyyatlara cəlb edilmiş döyüşçü qismində iştirak ediblər. Jurnalistlərin də Qarabağ uğrunda döyüşlərdə fərqlənən və müxtəlif medallarla tərif olunan arasında olması da 4-cü hakimiyyət adlandırılan qələm sahiblərinə böyük etimad və diqqətdir.

Tarixi Zəfərimizin yaratdığı yeni reallıqlar mediaya hansı çağırışları edir?

Yeni dövr milli mətbuatımızın inkişafı ilə bağlı qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsini labüd edir. Hazırda media məkanında sürətli qloballaşma prosesi gedir. Qabaqcıl texnologiyalar media sektoruna daxil olduqca yeni trendlər meydana gəlir. Bu gün jurnalistlərin, milli mediamızın qarşısında cəmiyyəti daha obyektiv, daha peşəkar şəkildə məlu-

matlandırmaq missiyası durur. Bu baxımdan mövcud qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi zamanın qarşısını almaz tələbidir. Bununla əlaqədar, ölkə Prezidentinin tapşırığı ilə media haqqında qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü iş aparılır. "Media haqqında" yeni qanun layihəsi hazırlanıb. Qanun layihəsinin təkmilləşdirilməsi üçün beynəlxalq təcrübədən də istifadə edilib. Yeni qanun layihəsində bir sıra vacib məsələlər öz əksini tapıb. Bu qanun layihəsi medianın daha da inkişafına imkan verəcək. Yer Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında media sahəsində strateji əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalandı. Bu sənədə əsasən Azərbaycan və Türkiyə arasında Birgə Media Platforması yaradılıb. Məqsəd Azərbaycan-Türkiyə ikitərəfli əlaqələrini və əməkdaşlığını media və kommunikasiya sahəsində gücləndirməklə strateji media ortaqlığının yaradılmasıdır.

Göründüyü kimi, ölkədə bütün sahələrdə həyata keçirilən islahatlar media sahəsində də təkmilləşməni bir zərurətə çevirdi. Dövləti-

mizin başçısı İlham Əliyevin 12 yanvar 2021-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında media sahəsində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" Fərmanı bu reallığı ortaya qoydu ki, global informasiya mühitinin müəyyənləşdirdiyi fəaliyyət prinsiplərinə uyğun olaraq modernləşmə, rəsonallıq, qabaqcıl texnologiyaların geniş tətbiqi, apancı trendlərin izlənilməsi və digər mühüm şərtləri özündə birləşdirən innovativ təkamülün yaratdığı imkanlardan Azərbaycan mediasının daha çox bəhrələnməsi, onun şəffaflıq və vətəndaş məmnunluğu prinsiplərinə əsaslanan, cəmiyyətin obyektiv və peşəkar şəkildə məlumatlandırılmasına xidmət edən fəaliyyətinin stimullaşdırılması üçün bu sahədə əsaslı islahatlar aparılmasına zərurət yaranmışdır. Azərbaycanda medianın inkişafının dəstəklənməsi, bu sahədə institusional quruculuq işlərinin davam etdirilməsi, yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının

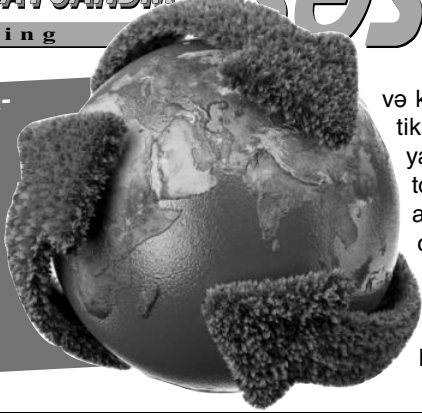
və innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması məqsədilə imzalanan bu sənəd mətbuatın qarşısında yeni imkanlar açacaq. Bu baxımdan ki, Fərmana uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun əsasında "Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxs yaradılması bu sahədə yeniliklərin olacağına inamı artırdı. İlk gündən məqsəd və məramının Azərbaycan mediasını güclü, beynəlxalq müstəvidə rəqabətədavamlı görmək olduğunu və bunu atdığı addımları, həyata keçirdiyi layihələri ilə təsdiqləyən Medianın İnkişafı Agentliyinin əsas çağırışı isə budur ki, qalib ölkənin mediası da dövlətin inkişaf tempinə uyğun olmalıdır. Jurnalist peşəkarlığının artırılması, mətbu orqanların iqtisadi müstəqilliyinin təmin olunması əsas prioritetlər sırasındadır. Medianın İnkişafı Agentliyinin çap mediası ilə yanaşı, onlayn media resurslarının da dövlətin dəstəyindən bəhrələnməsinə geniş imkanlar yaratması sağlam rəqabət mühitinin formalaşmasına, iqtisadi müstəqilliyin təmin olunmasına stimuldur. O da məlumdur ki, Azərbaycanda Vahid Media Reyestri yaradılacaq, MEDIA tərəfindən jurnalistlərə vəsiqə veriləcək. Bu vəsiqələrlə bağlı tələblər müəyyən olunacaq və vəsiqələr könüllülük əsasında təqdim ediləcək. MEDIA tərəfindən vəsiqə müəyyənləşdirilən tələblərə cavab verən jurnalistlərə veriləcək. Medianın İnkişafı Agentliyi tərəfindən həyata keçirilən layihələrə diqqət yetirdikdə bunların medianın inkişafına dəstək olduğunu görürük. Agentliyin maliyyə dəstəyindən əlavə, kadr potensialının inkişaf etdirilməsi üçün layihələrin həyata keçirilməsi barədə də təkliflər vardır. Media ictimaiyyəti tam əmindir ki, dövlət başçısı İlham Əliyevin media sahəsində təkmil islahatların həyata keçirilməsi ilə bağlı imzaladığı sənəddən irəli gələn vəzifələrin uğurlu icrası qalib ölkənin mediasının qarşısında geniş imkanlar açacaq.

Bu günümüz üçün bir məqamı da unutmayaq ki, Dağlıq Qarabağ münafişəsi tarixə qovuşsa da, hələ də ölkəmizə qarşı qərəzli mövqedə dayanan ermənipərəst dairələr əsassız təbliğatlarını davam etdirirlər. Bir vətəndaş, mətbuat nümayəndəsi olaraq belə cəhdlərin qarşısını almaq üçün səylərimizi artırmalı, yalan təbliğatı real faktlarla cavablandırmalıyıq. Hücüm diplomatiyası bütün dövrlər üçün öz aktuallığını qoruyur. Bu baxımdan ki, Azərbaycan daim inkişaf, tərəqqi yolunda inamla irəliləyir. Ölkəmizin uğurlarını, Zəfərini həzm etməyən dairələrin olmasını da unutmamaq olmaz. Onların hər bir cəhdinin qarşısının alınmasında möhtərəm Prezidentimiz, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşməli, 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində nümayiş etdirdiyimiz dəmir yumruq kimi birliyimizi, həmrəyliymizi daha da möhkəmləndirməliyik.

Bu il Milli Mətbuat Günü Zəfər sevinci ilə qeyd edirikse, növbəti bayramımızda soydaşlarımızın Böyük Qayıdışının reallığa çevrilməsindən qürurlanacağıq. Bu gün Şuşadan dünyaya sülh və əmin-amanlıq, birlik və həmrəylik mesajı ünvanlanır. Cıdır düzündə Novruz tonqalları qalandı. Şuşa mədəniyyət paytaxtı statusunu aldı. Ən əsası Şuşa ənənəvi keçirilən "Xaribülbul" musiqi festivalına ev sahibliyi etdi. Bunları qələmə almaqdan, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin hər daşı, qayasından reportajlar hazırlamaqdan, bu torpaqlarda həyatın başlanmasından xoşbəxt nə ola bilər ki?!

Uğurlarımıza, dünyaya səslənən tarixi Qələbəmizə söykənərək bu xoş vaxt əsasında bütün həmkarlarımızı 22 iyul-Milli Mətbuat Günü münasibətilə təbrik edir, can sağlamlığı arzulayır, "qələmləri iti, sözləri kəsərli, dövlətimizin, dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsi yolunda yorulmaz fəaliyyətləri davamlı olsun" deyirəm. Gəlin, qalib ölkənin mediası olaraq üzərimizə düşən məsuliyyəti fəaliyyətimizlə bir daha təsdiqləyək!

Meşələr nisbətən böyük və kiçik sahələrdə yerləşən, ekosistmə təsir edən, eyni zamanda birgə şəraitdə inkişaf edən ağac, bitki topluluğuna meşə deyilir. Meşələr bəşəriyyətin "ağ ciyər"ləri sayılır. Bu baxımdan meşə kimi təbii sərvətlər bir çox insanın həyatında böyük rol oynayır.

və kütləvi şəkildə kəsilir. Yalnız binaların tikintisi üçün deyil, həm də müxtəlif əşyaların və qabların, mebel, kağız, karton istehsalı üçün istifadə olunur. Ən az qiymətli suxurlar və tullantılar yanacaq olaraq istifadə olunur, yandırıldıqda istilik enerjisini buraxır. Dərman və kosmetika məhsulları meşə bitkilərindən hazırlanır. Ağaclar aktiv şəkildə kəsildiyi üçün bu, ekosistemlər

Dünyada statistika belədir:

Dünyada meşə örtüyünün sahəsi 4 milyard hektardır. Bunun 809 milyon hektarı Rusiya Federasiyasının, 478 milyon hektarı Braziliyanın, 310 milyon hektarı Kanadanın və 303 milyon hektarı ABŞ-ın payına düşür. Son 200 ildə dünya üzrə meşə ərazilərinin sahəsi 2 dəfədən çox azalmışdır. XVIII-XIX əsrlərdə indiki Azərbaycan ərazisinin 35%-i meşə ilə örtülü olmuşdur. Hazırda Azərbaycan meşələrinin ümumi sahəsi 1213.7 min hektardır. Bu da Azərbaycan ərazisinin 11,8%-ni təşkil edir.

Meşələrin ekosistmə təsiri necədir?

Hər şeydən əvvəl meşə ekosistemi iqlimə təsir göstərir. Meşə ekosistemi özü-özünü tənzim edir. Meşədəki ağaclar, kol, ot bitkiləri ömrünü başa vurduqda onların əvəzində yeni bitkilər inkişaf edir və yaranan boşluqlar bərpa olunur. Lakin, Yer kürəsində bitki aləminin tam dərin öyrənilməyən, toxunulmamış meşələr hələ də gizliliyini özündə saxlayır. Planetimizdəki meşələrin əksər hissəsi insan fəaliyyətinin təsiri altındadır. Buna görə də bir çox meşələr yenidən bərpa olunur. Meşə ekosisteminin süni şəkildə yaratmaq çox çətindir. Meşənin müxtəlif tərkib hissələri arasında qarşılıqlı əlaqə uzun illər ərzində formalaşır. Sıx bitki örtüyü əmələ gəldikdən və heyvanların yaşayış şəraiti formalaşdıqdan sonra mikroiqlim yaranır. Daha sonra meşənin özünü tənzimləmə qabiliyyəti bütün təbii prosesləri nizamlayır. Qocaman ağaclar məhv olduqca yerini cavan ağaclar tutur. Meşə ekosisteminə bütün komponentlər bir-biri ilə sıx əlaqədə olur. Meşə ekosistemi aşağıdakıları öz-özünə təmin edir.

- ~ floranı təşkil edir;
- ~ heyvanlar, quşlar və böcəklər üçün yaşayış yeri təmin edir;
- ~ meşədə və yaxınlıqda axan su sahələrindəki (çaylar və göllər) suyun vəziyyətinə təsir göstərir;
- ~ havanın təmizlənməsinə kömək edir;
- ~ meşə müxtəlif ekosistemlər arasında maneə olur.

Meşələr həm də insanlar üçün istirahət yeridir. Buna görə meşə yaxınlığında və meşələrdə müalicə mərkəzləri, istirahət mərkəzləri yaradılır. Meşənin yalnız təbiətin bir hissəsi deyil, həm də mədəni irsin bir hissəsidir. İlk insanlar meşə ehtiyatlarından çox asılı idilər, çünki orada qida əldə edirdilər. Buna görə də qədim insan məskənlərin meşələrə yaxın olan ərazilər idi. Bu baxımdan, bu məsələyə baxarkən meşələrin insanların həyatındakı mədəni və sosial rolu da nəzərə alınmalıdır.

Meşənin maddi ehtiyatları

Meşə insanlar üçün maddi sərvətdir. Aşağıdakı mənbələri təmin edir:

- * tikinti və sənətkarlıq üçün ağac;
- * meyvə, giləmeyvə, göbələk və qoz-fındıq;
- * yemək və dərman üçün vəhşi arılardan bal;
- * insan istehlakı üçün oyun;
- * su anbarlarından içməli su;
- * müalicə üçün dərman bitkiləri.

Bu gün ağaclara tələbat da çoxdur. Bu səbəbdən meşələr bütün qitələrdə çox sürətlə

Bəşəriyyətin

"ağ ciyər" çökmür

də dəyişikliklərə və bir çox flora növünün məhv olmasına səbəb olur. Beləliklə, qlobal bir ekoloji problemin yaranır. Çünki, planetdə fotosintez prosesini həyata keçirən ağacların sayı kəskin şəkildə azalır, yeni havaya oksigen buraxacaq bitki azalır. Nəticə də karbon dioksid atmosferdə yığılır, havanın çirklənməsinə səbəb olur və havanın temperaturu yüksəlir, iqlim dəyişir. Ağacları kəsərək planetdəki həyatı daha çətinləşməsinə səbəb olur. Eyni zamanda, yalnız insanlar üçün həyatı təhlükə yaranır.

Problemlər

Meşələr kənd təsərrüfatının ehtiyacları üçün, ticarət, yanacaq və s. məqsədlərlə qırılır. Əkinçilik və maldarlıq yaranarkən bütün quru səthinin 56%-i meşə ilə örtülmüşdü. Hazırda isə bu göstərici 30%-ə enmişdir. Meşələrin məhv edilməsi prosesi xüsusilə Avropaya toxunmuşdur. Rusiyada, ABŞ-da, Kanadada, Hindistanda, Çində, Braziliyada meşələr kütləvi sürətdə qırılmaqdadır. Bir çox meşələr yanğın təhlükəsi altındadır. Bütün bunlar torpağın tullantıların çirklənməsinə səbəb olur.

Dünya da ən çox yağıntının düşdüyü yer Amazon meşələridir. Bu meşələri dünyanın ağ ciyəri adlandırırlar. Lakin araşdırmalar nəticəsində Amazon meşələrin də problem yarandığı təsbit olunub. Amazon meşələrində karbon qazının udmaq qabiliyyətindən daha çox karbondioksit istehsal etdiyi məlum olub. Təhlilə nəticəsində məlum olub ki, Amazonlar ildə bir milyard ton karbon dioksid yayırlar. Mütəxəssislər, dünyanın ciyərləri adlandırılan Amazonun iqlim böhranını sürətləndirəcəyindən qorxur. Meşələrin qırılması və yanğınların çox olması ən böyük problemlərdən biridir.

Karbon emissiyalarının əksəriyyəti meşə yanğınlarından qaynaqlanır. Bununla yanaşı, elm adamları, Amazonlar da meşə yanğınlarının olmamasına baxmayaraq karbon yayması xüsusilə narahat edir. Quraqlığa və istilik dalğalarına məruz qalan ağaclar daha asanlıqla ölür və ya yandırılır, azalan ağac sayı daha az yağış verir və bu vəziyyəti daha da çətinləşdirir.

Amazon meşələrində yaranan problemlərlə bağlı Braziliya prezidenti Cair Bolsonaro bu fikirləri deyib: "2007-ci ildən bəri artan meşə yanğınlarına görə ağır problemlər yaşayırıq. Avropa Birliyi Amazonun məhv olmasının qarşısını almaq üçün şey göstərmir. Belə olduğu halda, Braziliya digər ölkələrlə ticarət müqaviləsini bloklayacaq".

Amazon tropik meşələri iqlimin dəyişməsi səbəbindən yarım əsr sonra quru savannaya çevrilə bilər. Bu barədə Nature "Communications" jurnalında dərc olunmuş tədqiqat materialında bildirilir. Tədqiqata əsasən, iqlim dəyişikliyinə geri dönməyən olmayan nöqtəyə çatması 15 ildən sonra daha bir böyük ekosistemi, Karib hövzəsindəki mərcan rifini məhv edə bilər. Ekspertlər xəbərdarlıq edirlər ki, bu cür iqlim dəyişiklikləri bütün canlılar üçün ağır nəticələr verəcək.

Qönçə Quliyeva

Mən alın yazımın əlifbasını yaratmış adamam...

Budəfəki qonağımız Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Prezident təqaüdcüsü, tanınmış şair Emil Rasimoğludur. SİA.az Emil Rasimoğlu ilə müsahibəni təqdim edir:

- Emil bəy, yaradıcılıq necə gedir? Pandemiyanın sizə təsiri necə oldu?

- Yaradıcılıqdır da, öz axarında davam etməkdədir. Pandemiyaya gəldikdə isə təbii ki, ola bilməz ki, öz təsirini göstərməmiş olsun. İllah da sənət adamıysansa. Bilirsiniz, həm də düşünürəm ki, yaradıcılıq zaman və məkandan tamam uzaq məsafədə doğulur. Yəni, o bir az da zamansızlığı və məkansızlığı ifadə edir. Lakin burada bir nüans var. Yaradıcılıq üçün hərəkət və təmasın hardasa bir mütləqliyi danılmazdır. Buna bir az da düşüncənin təbiət və cəmiyyət hadisələri ilə harmoniyası, insan enerjisinin şəkillənməsi deyə bilərik. Belə deyək, insanın daxilində bir enerji mövcuddur və bu enerji öz ünvanını tapmalıdır. Bəs sual edə bilərsiniz ünvan haradır? Ünvan elə cəmiyyət və təbiətdir. Bu mənada pandemiya yaradıcı insanları da hamı kimi müəyyən qadagılarla üz-üzə qoydu. O qadagıların şüuraltı mənfi əksiklikləri danılmazdır ki, özünü hər hansı bir tərzdə olsa da göstərməkdədir.

Düzdür, mütaliə etmək, yaradıcılıqla məşğul olmaq, baxmalı olduğun yarımcıq yazılarının üzərində işləmək baxımından pandemiya vaxt qazandırdı. Lakin vaxtla hər şey tamamlanmış axı. Həm də o enerji, o ruh halı da olmalıdır... Baxın, pandemiyanın qazandırdığı vaxtın o çatışmazlığı var idi.

- Bəs siz yazmaq üçün enerjini nədən alırsınız?

- Enerjinin ünvanı bayaq dedim, ya cəmiyyətdir, ya da təbiət. Yeni cəmiyyət dedikdə mən toplumu yox, insan faktorunu nəzərdə tuturam. Ümumiyyətlə hesab edirəm ki, yazmaq düşüncə hadisəsidir. Ədəbi düşüncə. Burada insanın ruh ha-

nəm. Mən alın yazımın əlifbasını yaratmış adamam...

Bundan sonra yaratmaq istədim mənətlər də təbii ki, var. Amma burada bir məsələni unutmayaq. Uğurun qazanılması tək ciddi mətnlərin yazılmasından yox, onunla bərabərində olduğu mühitin, ölkənin, dünyanın, sənəti belə demək mümkündürsə, necə görməsindən, qiymətləndirməsindən asılıdır. Sən o yazdığın mətni gəl görək hansı mühitə çıxarırsan? Baxın, bu da uğur qazanılmasında önəmli məsələdir.

- Mühitdən söz düşmüşkən, cəmiyyətimizdə yaradıcı insan üçün əlverişli mühit var? Ölkəmizdəki oxucu kütləsi barədə nə düşünürsünüz?

- Gəlin açıq danışaq. Bizdə insanların oxu mədəniyyəti, oxu hissi sanki itib. Artıq insanlar, cəmiyyət kitabdan ağılagəlməz dərəcədə uzaqlaşmış. Birazdan kitabı tanımağın özü bir sevincdirici hal olacaq. Ona görə də, cahillik, kasadlıq öndədir. Mən bir dəfə bir müsahibəmdə vurğulamışdım: Kaş məsciddən çıxan adamların sayı qədər kitabxanadan adam çıxaydı. Çıxmır axı... Bu böyük mövzudur, əzizim. Kitabı tanımayan cəmiyyətin üzü heç vaxt günəşi görməz. Ona görə cəmiyyətdə normal hadisələrdən çox, qeyri-normal hadisələr baş verir. İnsan beyni torpaq kimidir. Ya ora öz istədiyin, mənəfət verəcək nələrsə özün ələkəksən, sənə yararlı olacaq, ya da o torpaq özü nələrsə bitirib sənə problem yaradacaq.

Qaldı ki, sırf ədəbiyyatın, sənətin kütlənin marağında olmasına. Ümumiyyətlə sənət hamının qəbul edə biləcəyi varlıq deyil. Lap ola bilər ki, müəyyən qədər oxusun.

Oxumaq şərt deyil ki... Dərk edib, qəbul etmək də var. Baxın, məsələn, Mayakovskini, Dostoyevskini, Cek Londonu, Bukovskini, dahi rəssam Salvador Dalini, lap yerli ədəbiyyatdan İsa Muğannanı, Əkrəm Əylislini və s. hamı dərk edə bilirmi? Yəni deyirəm, məsələ onu oxumaqdan gəlir. Oxuya bilər, amma arxasınca gedə bilməz. Ona görə mən ədəbiyyatı kütlənin içində görmürəm. Heç gözləmirəm də. Kütləviləşmiş ədəbiyyat qeyri-ciddi ədəbiyyatdır. O qələm adamını ki, hamı sevir, oxuyur, onu böyük yazıçı, ciddi imza hesab etmirəm.

- Məsələni kimləri?

- Məsələni, nümunə üçün elə Səməd Vurğun və Vəqif Səmədoğlu adlarını çəkə bilərəm. Vəqif Səmədoğlunun yazdıqları Səməd Vurğunun yazdıqlarından qat-qat ciddi idi. Ciddi deyərək, ədəbiyyatı nəzərdə tuturam təbii ki... Səməd Vurğunun bizim ədəbi dilin formalaşmasında rolu olub, bu öz yerində. Amma onu hamının sevməsi elə onun ən böyük uğursuzluğu idi.

Ciddi sənətə hamının gücü çatmamalıdır. Heç çata da bilməz. Məsələn, bu gün də Nüsrət Kəsəmənlini, Məmməd İsmayılı, Çingiz Əli-oğlunu, Vahid Əzizi, Musa Ələkbərlini əksəriyyət oxuyur. Yaxşı, gələn görək yaratdıqları nə dərəcədə ciddidir? O bəhs etdiyim sənəti ifadə edən mətn yoxdur. Düzdür, lirika, insanların hisslərinə toxunur, qulağa xoş gəlir. Bu heç... Məsələ sənətdədir. Bunlar böyük sənəti ifadə edə bilməz axı. Ədəbiyyat kütləyə məğlub olmamalıdır. Olursa, o hər nədirsə, ədəbiyyat deyil. Niyə Qoqolu, Çexovu hamı oxuyub dərk edə bilmir? Niyə Salvador Dalini hamı anlaya bilmir? Bunların cavabı sübut edir ki, adlarını çəkdiyim

Məmməd İsmayılı, Nüsrət Kəsəmənli, Musa Ələkbərli, nə bilim Səbir Rüstəmxanlı və sairələrinin yaratdıqları qeyri-ciddi ədəbiyyatdır. Yazıcının, şairin mətndə missiyası vətəndaş olmaq, ananı, atanı sevmək deyil, dövlət qurmaq, dövlət dağıtmaq deyil... Hələ Azərbaycan yazıcısının, şairinin əksəriyyəti inanır ki, mətnə müəllifin missiyasını bilmir. Bu fakt belədir...

- Bəs Çingiz Abdullayev? Ədəbi mühitdə böyük yazıçı olub-olmaması ən çox müzakirə edilənlərdən biridir...

- Onun kitabları bir çox ölkələrdə böyük tirajlarla çap olunub. Amma dünyada çap olunmaq başqadır, dünyanın səni qəbul etməsi tamam başqa. Biz dünyadan danışırıq haa... Anlayırsınız mı? Dünyada çap olunmağın "təbliğət maşını" ilə əlaqəsi var. Təbii ki, Çingiz Abdullayev dünyadan baxanda müəyyən qədər istedadı olan adamdır. Ancaq dünya ədəbiyyatı deyil ki, sadəcə dünyada çap olunub. Qeyri-ciddi yazıçıdır deməzdim, amma dünya ədəbiyyatına da düşməyib. Yəni Çingiz Abdullayev dünyada istedadın yox, təbliğatın yaratdığı yazıçıdır.

- Bəs siz nə vaxtsa nəsrə keçid etməyi düşünürsünüz mü?

- Yox, ümumiyyətlə elə fikrim yoxdur. Bilirsiniz, elə bilərəm ki, mənim həyatım, həyat tərzim poetizmdir. O hücrədəyəm. Bu baxımdan nəsrə keçmək kimi fikrim qəti yoxdur. Onu özümde hiss etmirəm. Bilirəm bəlkə də gələcəkdə nəse dəyişər...

Hər iki halda, gələcək yaradıcılığınızda uğurlar. Müsahibə üçün təşəkkür edirəm.

Cabir Məmmədov

“Təəssüf ki, son zamanlar azyaşlılara qarşı zorakılıq halları çoxalıb. Hal-hazırda cəmiyyətimizdə bu sahədə qarışıqlıq hökm sürür. Bunun da əsas səbəblərindən birincisi ailə institutuna diqqətin zəifliyidir. İndiki ailələr artıq 50 il bundan öncəki ailə deyil. Əvvəlki ailələrdə ata da, ana da uşaq qarşısında öz böyük məsuliyyətini daha dərinlən duyub, hiss edirdi. İndiki ailələrin bir çoxunda valideynlər ailə qarşısındakı məsuliyyətini o qədər yüksək səviyyədə hiss etmirlər. İndiki valideynlər son 30-40 ildə formalaşmış insanlardır ki, təəssüflər olsun ki, bu 30 il ölkəmizdə xaoslu qarışıqlıq dövrü olub”.

Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu deyib. Onun sözlərinə görə, bu dövrdə insanlارın istər təhsil, istərsə də həyatlarının digər sahələrində gərginliklər olub: “Bu gərginliyin nəticəsi olaraq indiki valideynlərdə həm psixoloji, həm də sosial-mənəvi cəhətdən müəyyən problemlər yaranıb. İndiki zamanda əksər valideynlər özləri də uşaqlarına zorakılıq tətbiq edirlər. Məsələn, qedimlərdə heç vaxt belə şey yox idi ki, abort halları olsun. Son zamanlar uşaq qız olanda onu abort edirlər. Bu da valideynə psixoloji travmadır. Çünki, o başa düşür ki, öz uşağının qatilidir. Onlar hiss etsə də, etməyə də beyinlərində şüuraltı dəyişikliklər olur. Cəmiyyətin özündə də kifayət qədər gərginliklər var. Valideynlərin maariflənməsi, özü üzərində işləməsi zər-

Uşaqlar niyə zorakılığa məruz qalır

rurət hesab olunur. Yəni, indiki ailələrdə ailə institutuna qarşı xeyli problemlər var”.

“Digər tərəfdən xeyli yarım ailələr var. Buraya boşanmış, anası-atası rəhmətə getmiş ailələr aiddir. Boşanma halları dəhşətli dərəcədə çoxalıb. Siz təəssür edin ki, hələ pandemiya öncə hər 100 ailədən 30-a qədəri boşanırdı. Bu say indi daha da artıb. Bu o deməkdir ki, evlərdə gərginlik var. Ailələrdə belə gərginlik olduğu halda, uşaqlara qarşı məhəbbət və diqqət azalır”.

Sosioloq sözlərinə belə davam edib: “Həmçinin, xeyli sayda vətəndaş nikahı ilə yaşayanlar var. Onların sayı 17 mindən artıqdır. Bütün bunların hamısı ailə institutunun indiki düşüüyü ağır vəziyyəti göstərir. Dünyanın hər yerində valideynləri maarifləndirirlər. Bu yolla valideyn uşaqla necə təmasda olmaq, onu necə tərbiyə etmək lazım olduğunu anlayır. Bizdə bu sahədə heç bir iş getmir. Bu sahədə boşluq olduğunu anlayıb

2020-ci ildə bir kitab hazırladıq. Bu kitab 6 yaşına qədər uşaqların təlim-tərbiyəsi üçün çox əhəmiyyətli vəsaitdir. Lakin, bu vəsaitdən istifadə edənlərin sayı isə çox azdır. Dünyanın hər yerində valideynlər çalışır ki, mütəxəssislərin hazırladığı kitablardan istifadə etsin”.

Məsələ ilə bağlı psixoloq Fərqanə Mehmanqızı da öz fikirlərini qeyd edib: “Azyaşlı uşaqların zorakılığa məruz qalması bütün dövrlərdə olub. Amma bu dövrlərdə pandemiyanın verdiyi daxili və xarici aqressiya nəticəsində insanlarda empatiya bacarığı aşağı düşərək, onlarda depressiya və azgınlığa gətirib çıxarıb. Onlar biri-birini dinləmirlər. Bu da şəxsiyyətin pozulmasına gətirib çıxarır. Şəxsiyyətin pozulması ailədaxili münaqişələrə, insanın özünün ətrafı və özü ilə olan münasibətində pozulmalara gətirib çıxarır. Psixoloji alyans doğru qorunmur. Beləliklə, pedofili, uşaqlara qarşı cinsi və psixoloji

təcavüzlər artır”.

Psixoloq sözlərinə belə davam edib: “Bu gün bu məsələ qabardılmalı, Qadın və Uşaq Hüquqlarının Müdafiəsi Komitəsi tərəfindən ciddi nəzarətə alınmalıdır. Bu gün nəinki uşaqlar, həm də bütün yaşlarda olan qadınlar, hətta qocalar da psixoloji və fiziki zorakılığa məruz qalırlar. Bu dövrdə insanlar özündən zəiflərə qarşı qəddar olurlar”.

Azərbaycan Uşaqlar Birliyinin sədri Kəmalə Ağazadə də məsələyə belə aydınlıq gətirib: “Ailədə uşaqların zorakılığa məruz qalmasının birinci səbəbi ailədən qaynaqlanır. Əgər bu gün uşaqlar baxımsız vəziyyətdədirsə, deməli, ailədə o uşağa baxan, diqqət edən yoxdur. Uşaqlara qarşı zorakılıq dedikdə, əksəriyyət yalnız şiddət, döyülmək, döyülmək nəzərdə tutur. Əgər biz, bir uşağı diqqətsiz, nəzarətsiz, səhətdində sonradan yaranan hər hansısa problemin olduğunu görürüksə bu da ona qarşı zorakılıqdır. Uşağın yanması, yıxılması, əzilməsi özü də zorakılıqdır. Yəni, valideynin uşağa etdiyi diqqətsizlik və ya onların diqqətdən kənar qalması ilə bağlıdır”.

Kəmalə Ağazadə sözlərinə davam edib: “Biz zorakılığın daha çox psixoloji növünə rast gəlirik. Bu da uşaqların şüuraltında uzun zaman formalaşaraq, onların psixi-nevroloji problem yaşamasına gətirib çıxarır. Hər birşey ailədən başlanır. Ardı isə bağda, məktəbdə və cəmiyyətdədir”.

Ayşən Vəli

Prezident İlham Əliyev: “İnsanları humanizmə, mərhəmətə və vəhdətə dəvət edən Qurban bayramında müsəlmanlar Haqq yolunda, nəcib amallar uğrunda hər cür fədakarlığa hazır olduqlarını nümayiş etdirir, Ulu Yaradana yaxınlığın sevincini yaşayırlar”

Bu il xalqımız İslam aləmində ən müqəddəs bayramlardan olan Qurban bayramını işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə də qeyd edəcək. Şuşamızda, Ağdamda, Zəngilanda və digər ərazilərimizdə qurbanlıqlar kəsiləcək. 30 ilə yaxın işğal altında qalan ərazilərimizdə xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə uyğun olaraq Qurban bayramının keçirilməsi hər kəsi qürurlandırır. Xeyirxahlığın, bərabərliyin və fədakarlığın simvoluna çevrilən Qurban bayramını xalqımız bu il qalib bir xalq olaraq qeyd edəcəkdir. Tolerant mühitdə, multikultural dəyərlərə önəm verildiyi bir dövlətdə. Əlbəttə ki, bu xalqımızın böyük dəyərlərə sahib olmasının daha bir göstəricidir. Dünya xalqlarına nümunə olan Azərbaycan multikultural dəyərləri ilə də dünyaya öz modelini nümayiş etdirir. Mənsubiyyətdən, irqindən asılı olmayaraq, bütün insanların sərbəst fəaliyyət göstərdiyi tolerant Azərbaycan. Bu fikirlərin arxasında Azərbaycan həqiqətləri, gerçəkliklərimiz dayanır. Əgər ölkəmizdə 2200-dən artıq məscid, 13 kilsə, 7 sinaqoq və digər ibadət yerləri fəaliyyətdədirsə, demək, bu, artıq Azərbaycanda tolerant mühitin mövcudluğunu tam əsaslandırır. Ölkədə olan hər bir millətə - ruslara, molokanlara, yəhudilərə, tatlara, saxurlara, udilərə sərbəst yaşama və dinc həyat tərzini sürməsi üçün geniş imkanlar yaradılıb. Tariximizə diq-

Qələbə ovqatlı xalqımız Qurban bayramını qeyd edir

İslam adət-ənənələri və mə-nəvi-əxlaqi dəyərləri Azərbaycanda hər zaman uca tutulmuşdur. İslam dünyasının tarixi-mədəni mərkəzlərindən biri kimi Azərbaycan dünya mədəniyyətinə və elmi-fəlsəfi fikrinin inkişafına misilsiz töhfələr bəxş etmişdir”.

Xatırladaq ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra Milli Məclisin qəbul etdiyi 1992-ci il 27 oktyabr tarixli “Azərbaycan Respublikasının bayramları haqqında” Qanununa əsasən, Qurban bayramı ölkəmizdə dövlət səviyyəsində bayram edilir. Hər il ölkəmizdə dövlət səviyyəsində ümumxalq bayramı kimi qeyd olunan Qurban bayramı xeyirxahlıq və mərhəmət duyğularının təəcəssümü olmaqla yanaşı, bərabərlik və dözümlülük ovqatını da insanlarda gücləndirir. Mənbələrdə göstərilir ki, insanları halallığa, paklığa səsləyən Qurban bayramının çox maraqlı tarixi və şərtləri var. Qurban bayramı müsəlman ruhaniləri tərəfindən İbrahim peyğəmbərin (Ə) öz oğlu İsmayılı Allahın şərəfinə qurban kəsmək niyyətini bildiren hadisə ilə əlaqələndirilir. Odur ki, din tarixində dərin iz salmış bu hadisə Allahın inamı, dərin etiqadın nümunəsidir. Bu hadisənin başqa bir fəlsəfi-əxlaqi mənası da ondan ibarətdir ki, İslam dinində insanın Allah yolunda qurban kəsilməsi qəbul olunmur. Çünki insan Allahın yaratdığı ən şərəfli və ən üstün məxluqdur. Allah özünün yaratdığını öz yolunda qurban kəsilməsini qəbul etmir. Bu bayramın əsas mahiyyəti Allah yolunda kəsilmiş heyvanın ətinin Allahın imkansız bəndələri

ilə bölüşmək, onları sevincə, sevincinə şərik olmaqdır. Beləliklə, bu bayramın və ayinin əsasında, xeyirxahlıq, paklıq və Allahın inamı və sevgi durur. İsmayıl Qurbanında kəsilməyən heyvanlarda bir sıra şərtlər vacib sayılır. Qurbanlıq kimi seçilən heyvan qoç, iribuynuzlu dana, yaxud da dəvə olmalıdır. Nəsil artımında, diş heyvanların müstəsna rolu olduğuna görə, qurbanlıq heyvanın erkək olması daha üstün tutulur. Qurbanlıq qoçun yaşına gəlincə, bu, ən azı, altı aylıq heyvan olmalıdır. Lakin dana, yaxud dəvənin bir yaşı tamam olsa, daha yaxşıdır. İsmayıl Qurbanında kəsilməyən heyvanın sağlam olması da vacib şərtir. Əzalarında hər hansı nöqsanı olan, buynuzunun, yaxud qulağının biri olmayan, ax-talanmış heyvanın qurban kəsilməsi İslamda məsləhət görülmür.

Qurban kəsildə belə deyilməlidir: “Rəbbin üçün namaz qıl və qurban kəs”, “De ki: “Mənim namazım da, kəsdiiyim qurban da, həyatım və ölümüm də aləmlərin Rəbbi - Allah üçündür”. Qurban bayramında hər bir imkanlı müsəlman qurban kəsib, onun ətinin imkansızlara və kasıblara paylamalıdır. Quranda yazılıb: “Allahın nə ət, nə onun qanı çatmır, ancaq sizin dindarlığınız çatır”. Qurban bayramı mənəvi-əxlaqi dəyərlərimizi özündə təəcəssüm etdirərək, insanları hallallığa, paklığa və birliyə səsləyir. Bu günlər ölkəmizin hər yerində Allahın adına qurbanlar kəsilir, dövlətimizin firavanlığı və tərəqqisi üçün dualar edilir və şəhidlərimizin ölümə xatirəsi ehti-

ramla yad olunur. Dövlət başçısının xalqımıza təbrikinə bildirilir ki, vətənimizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçmiş qəhrəman övladlarımızın nurlu xatirəsini bu mübarək bayram günlərində dərin ehtiramla yad edirik: “Xalqımız şəhidlərimizin şərafətli adını heç zaman unutmayacaq, onların ailələri və qazilərimiz dövlətin daimi diqqət və qayğısı ilə əhatə olunacaqdır. Əminəm ki, ölkəmizin rifahı, firavanlığı üçün edilən dualar, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının doğurduğu Qələbə ovqatı və Allahın şükranlıq hissi ilə kəsilməyən qurbanlıq cəmiyyətimizdə milli-mənəvi həmrəylik ruhunu daha da gücləndirəcək, xeyirxah əməllərin, şəfqət və mərhəmət duyğularının tən-tənəsinə çevriləcəkdir”.

Humanizm, xeyirxahlıq və bərabərlik rəmzi olan Qurban bayramı cəmiyyətimizdə milli-mənəvi həmrəyliyi və dözümlülüğü daha da gücləndirir, insanlar arasında şəfqət və mərhəmət duyğularının tənəsinə nümayiş etdirir. Bu il bildiyimiz kimi, iyul ayının 20-21-də Qurban bayramı qeyd olunacaq. Artıq qurbanlıq heyvan kəsimi və satışının kütləvi şəkildə toplaşmadan rahat həyata keçirilməsi məqsədilə ölkə üzrə 88 ünvanda qurbanlıq heyvanların satışı və kəsimi xidmətləri təşkil olunub. Həmin satış məntə-qələrində baytarlıq nəzarətidən keçmiş və sanitariyagiyenik tələblər gözlənilməklə kəsilmiş qurbanlıq heyvanlar sifarişçilərə təqdim olunur. Kəsdiiyiniz qurbanlar qəbul olsun! Qurban bayramınız mübarək.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

“Biz son iki həftə ərzində erməni ordusunun qalıqları tərəfindən Azərbaycana qarşı tərxiatlarının şahidiyik. Artıq bir neçə dəfə Şuşa, Naxçıvan, eyni zamanda Xocavənd istiqamətində düşmən mövqelərindən Azərbaycan tərəfə atəş açılıb. Bu, həm Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədində, həm də Qarabağda müşahidə edilməkdədir”. Bunu SİA-ya açıqlamasında politoloq Zaur Məmmədov deyib.

Onun sözlərinə görə, indiki məqamda Ermənistan ordusunun vəziyyəti hər kəsə məlumdur və bu ordu dağılıb: “O ki qaldı Qarabağdakı erməni silahlı tör-töküntülərə, bu hadisələr yenidən onların təcili şəkildə bölgənin təhrik edilməsi məsələsini gündəmə gətirir. Çünki Rusiya, əslində, üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq çoxdan erməni hərbi birləşmələrini bölgədən təmizləməli idi. Lakin Moskvanın erməni hərbi birləşmələrini bölgədən təmizləməməsi o iddialara

gətirib çıxardır ki, Rusiya bölgədə vəziyyətin bu cür qalmasında maraqlıdır. Digər tərəfdən çox güman ki, hadisələr rus sülhməramlılarının məsuliyyəti altında olan ərazilərdən baş verdiyində burada artıq digər versiyaları ortaya çıxardır ki, bu məsələdə təkcə Ermənistan tərəfi deyil, eyni zamanda, Rusiya da maraqlıdır. Əgər belə olmasaydı ardıcıl olaraq erməni hərbi birləşmələri o bölgədən Azərbaycan istiqamətinə atəş

Rəsmi Moskvanın Bakıdan bir sıra istəkləri var

açmazdılar. Biz çox yaxşı bilirik ki, bu gün nəinki Xankəndidə, hətta Ermənistanın daxilində belə Rusiya hərbi komandanlığı erməni hərbiçilərinə otur desələr oturaçaqlar, dur desələr duracaqlar. Yeni onların əmrinə tabe olma ehtimalı sıfıra bərabərdir. Belə olan təqdirdə məsələ aydın olur ki, rəsmi Moskvanın Bakıdan

bir sıra istəkləri var. Son görüşlərdə həmin istəklərə cavab ala bilməyən Kremlin bununla da Azərbaycana öz təzyiq metodlarından istifadə edir. Unutmaq olmaz ki, Rusiya bu təzyiq metodlarından 44 günlük Vətən müharibəsinə qədər də istifadə edilmişdir”.

Politoloq qeyd etdi ki, Ermənistan və onun havadarları, ATƏT-in Minsk Qrupu bilməlidirlər ki, mövzu ətrafında müharibəyə qədər olan spekuliasiyaların bu gündə da-

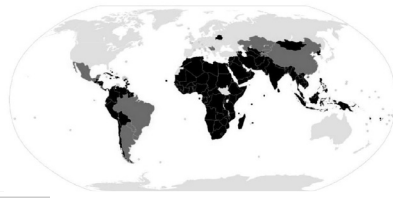
vam etdirilməsi Ermənistan dövlətinə baha başa gələ bilər: “Təsədüf deyil ki, Azərbaycan ordusu post müharibə dövründə hər ay demək olar ki, Türkiyə və Pakistan orduları ilə birlikdə hərbi təlimlər keçirir və eyni zamanda 2021-ci il üçün nəzərdə tutulan hərbi büdcəmiz dəfələrlə artırılmışdır. Biz təbii ki, sülhün təmin olunmasında maraqlılıq və bununla bağlı Cənab Prezident dəfələrlə çıxış edib. Tezliklə demorkasiya və delimitasiya məsələlərinin həll olunmasına və sülh müqaviləsinin bağlanmasına Azərbaycanın hazır olduğunu bildirib. Lakin biz eyni zamanda müharibəyə də hazırıq və bu spekuliasiyalar onu göstərir ki, Azərbaycan həm anti-terror əməliyyatı ilə, ya da diplomatik danışıqlar yolu ilə öz məqsədlərinə mütləq şəkildə çatacaq”.

Gülyana

20 21-ci ildə 60 illiyi qeyd olunan, sıralarında 120 ölkəni birləşdirən Qoşulmama Hərəkatında həm də Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, Afrika İttifaqı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı kimi dünyanın 10 beynəlxalq nüfuzlu təsisatının, əlavə olaraq müşahidəçi statusu ilə 17 dövlətin iştirak etməsi bu təşkilatın çox ciddi və qlobal əhəmiyyət daşıyan əməkdaşlıq platforması olduğundan xəbər verir.

Qoşulmama hərəkatı

Azərbaycan sədrliyi üzərinə götürdüüyü beynəlxalq təşkilatlara uğurla rəhbərlik edir

Üzvlərinin sayına görə Qoşulmama Hərəkatı Birləşmiş Millətlər Təşkilatından sonra dünyanın ən böyük beynəlxalq qurumdur. Azərbaycan bütün dövlətlərlə əməkdaşlıq münasibətlərini inkişaf etdirməyə yönəlmiş xarici siyasət kursu həyata keçirir və bu səbəbdən Qoşulmama Hərəkatına 2011-ci ildə tam hüquqlu üzv olmaq qərarını verib. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü təşkilat çərçivəsində üzvdövlətlər tərəfindən birmənalı şəkildə tanınıb və haqlı mövqeyimiz beynəlxalq səviyyəli məsələlərdə daim dəstəklənib.

2019-cu ilin oktyabrın 25-də ölkəmizdə Qoşulmama Hərəkatı üzvlərinin dövlət və hökumət başçıları, XVIII Zirvə Görüşü keçirilib. XVIII Zirvə Görüşündə 60-a yaxın ölkənin dövlət və hökumət başçıları, həmçinin beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri iştirak etmişdirlər. Ümumilikdə Zirvə Görüşünə 160-a yaxın ölkənin və beynəlxalq təşkilatın nümayəndələri qatılıb və Azərbaycan 120 ölkəni birləşdirən bu mötəbər quruma sədrlik etmişdir. Ötən müddət ərzində ölkəmiz beynəlxalq müstəvidə Qoşulmama Hərəkatı ölkələrinin legitim maraqlarının müdafiəsi, ədalət və beynəlxalq hüququn qorunması naminə əməli addımlar atıb. Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində Azərbaycan pandemiyaya qarşı global səylərin səfərbər edilməsi üçün bir sıra beynəlxalq təşəbbüslərlə çıxış edib.

Koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş "COVID-19-a qarşı birlikdəyik" mövzusunda keçirilən Zirvə görüşü mühüm beynəlxalq əhəmiyyət kəsb etdi və koronavirus təhlükəsinə qarşı mübarizədə səylərin

kəsinə qarşı mübarizədə səylərin birləşdirilməsində önəmli rol oynadı. Azərbaycan Prezidentinin koronavirusa qarşı operativ qərarları, atdığı uğurlu addımlar geniş təqdir olundu. Dünya Birliyinin məsuliyyətli və etibarlı üzvü kimi Azərbaycan koronavirus təhlükəsi yarandığı ilk günlərdən pandemiya ilə mübarizə sahəsində Qoşulmama Hərəkatı ölkələri də daxil olmaqla, 30-dan çox ölkəyə humanitar və maliyyə yardımı edib. Bununla yanaşı, Azərbaycan Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları həcmində könüllü maliyyə töhfəsi edib ki, bunun da yarısı Qoşulmama Hərəkatının üzv dövlətləri üçün nəzərdə tutulub. Qoşulmama Hərəkatının Azərbaycan üçün önəmini artıran amillərdən biri də bu təşkilatın prinsiplərinin ölkəmizin xarici siyasət prioritetləri ilə tam üst-üstə düşməsidir. Hərəkat dövlətlərin ərazi bütövlüyü məsələsində birmənalı mövqe nümayiş etdirir, beynəlxalq hüququn təməl prinsiplərindən çıxış edir.

Dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə aparılan genişmiqyaslı səylərin və atılan doğru addımların nəticəsində Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər Ermənistanın ölkəmizin ərazisini işğal etməsi və işğal faktını təsdiqləyən BMT-nin dörd qətnaməsinə istinad edərək, lap əvvəldən haqlı mövqeyimizi dəstəklədilər.

Eləcə də 2020-ci ilin iyulunda Tovuz rayonunda Ermənistan tərəfindən törədilmiş tərribatla bağlı Qoşulmama Hərəkatı üzvləri tərəfindən Ermənistanın törətdiyi cinayətlərin dayandırılması ilə bağlı vahid mövqe nümayiş etdirildi. Eyni zamanda, Vətən müharibəsi dövründə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü olan bezi dövlətlər BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi dörd qətnaməni heçə sayaraq, qərəzli addımlar atmağa cəhd etdikləri anda Qoşulmama Hərəkatının üzv dövlətləri qərəzli addımların qarşısını alınmasında xüsusi fəallıq göstərdilər. Onlar qəbul ediləcək sənədin mətnində sözügedən dörd qətnaməyə istinad edilməli olduğunu bildirərək, bunun həm Azərbaycanın pozulmuş hüquqlarının müdafiəsi xarakteri daşdığını bildirdilər. Bu, həm beynəlxalq hüququn, həm də "Bandunq prinsipləri"nin tələbi idi. Azərbaycanın apardığı uğurlu diplomatik kurs nəticəsində bir çox ölkələrlə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli münasibətlər qurulub. Eyni zamanda, dünyanın bir çox dövlətləri də regionun lideri olan Azərbaycanla dostluq münasibətlərini yaradılmasında daim maraqlıdirlər. Ölkəmiz sədrliyi üzərinə götürdüüyü beynəlxalq təşkilatlara uğurla rəhbərlik edir, eləcə də yüksək səviyyəli görüşləri uğurla keçirərək qaldırılan problemlərin həllinə nail olur.

Qoşulmama Hərəkatının Bakı Zirvə görüşündə aldığı mandata əsasən, Azərbaycan sədr qismində təşkilat üzrə gənclərin institusional şəbəkəsinin yaradılmasının mümkünliyünü nəzərdən keçirir. Eyni zamanda, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin əməkdaşlığının parlamentlərə istiqamətini də inkişaf etdirmək niyyətindədir. Tarixdə ilk dəfə Avropa İttifa-

qının rəhbərləri Qoşulmama Hərəkatının onlayn Zirvə görüşündə iştirak ediblər. Avropa İttifaqına üzv dövlətlər Qoşulmama Hərəkatının BMT Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsünü dəstəkləyib. Qoşulmama Hərəkatı və Avropa İttifaqı BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası çərçivəsində bir sıra məsələlərlə bağlı əməkdaşlıq edir. Ötən il Hərəkatın gündəliyində duran vacib məsələlərdən biri uğurla həll edilib. 30 ilə yaxın idi ki, Ermənistan ərazimizin təqribən 20 faizini işğal altında saxlayırdı. 2020-ci ilin sentyabrında Ermənistan Azərbaycanla qarşı irimiqyaslı hərbi hücumla cavab olaraq, Azərbaycan Ordusu əks-hücum əməliyyatına başlayıb və işğal altındakı ərazilərin böyük hissəsini azad edib. Azad edilmiş torpaqlarımıza təşkil edilən istər xarici səfirliklərin, istərsə media nümayəndələrinin səfərləri zamanı onlar da erməni xislətinin əsl mahiyyətini dərk etdilər. Onların varvarlığına hər addımda şahid oldular: qəbiristanlıqlar yerlə-yeksan edilib, dini abidələrimiz dağıdılmış, evlərimizdən əsər-əlamət qalmamışdı. Əlbəttə ki, Ermənistanın məqsədi əsrlər boyu həmin ərazilərdə yaşamış azərbaycanlıların izini silmək olmuşdu. Xarici jurnalistlər Ağdamın dağıntıları qarşısında donub qalmış, insanlıqdan kənar bir mənzərənin əsl vəh-

şiliyin nə olduğunu öz gözləri ilə görmüşlər. Onlardan biri bu şəhər haqqında yazısını belə adlandırmışdı - "Qafqazın Xirosiması". Füzuli şəhəri işğaldan azad olunandan sonra Ordumuz orada Azərbaycan bayrağını qaldırmaq üçün bir dəne də salamat bina tapa bilmədi. Onların hamısı Ermənistan tərəfindən dağıdılmışdı. Əlbəttə ki, dövlətimiz o yerləri yenidən dirçəldəcək. Bu məqsədlə artıq geniş quruculuq işlərinə start verilib. Qaçqın və köçkünlərimizin öz doğma yurdlarına qayıtması üçün böyük tədbirlər həyata keçirilir.

Prezident İlham Əliyev Qoşulmama Hərəkatının Xarici işlər nazirlərinin 2021-ci il 13 iyul tarixində keçirilmiş aralıq konfransında çıxışı zamanı bildirdi ki, əsas çətinlik Ermənistan tərəfindən basdırılmış çoxsaylı minalardır. 2020-ci il noyabrın 10-da Ermənistan tərəfindən kapitulyasiya aktının imzalanmasından sonra mina partlaması nəticəsində 30-a yaxın Azərbaycan vətəndaşı həlak olub, 100 nəfərdən çox insan isə yaralanıb. Bundan əlavə, minalar azad olunmuş ərazilərdə yenidənqurma prosesini və məcburi köçkünlərin evlərinə qayıdışını ləngidir. Belə geniş ərazilərin minalardan təmizlənməsi olduqca böyük zaman və resurs tələb edir. Ermənistan mina xəritələrini verməkdən boyun qaçıır. Beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanı məcbur etməlidir ki, azad olunmuş bütün ərazilərin mina xəritələrini Azərbaycanla versin. Dövlətimizin başçısı konfrans iştirakçılarına əmin etdi ki, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının beynəlxalq nüfuzunun artırılmasına töhfə verilməsi, Hərəkat çərçivəsində həmrəyliyin gücləndirilməsi, ədalət və beynəlxalq hüququn müdafiəsi sahəsində əlindən gələni əsirgəməyəcək.

Könül Məmmədova
YAP Şamaxı rayon
təşkilatının Şura üzvü,
Tərəqqi medallı

“Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Qoşulmama Hərəkatının Xarici işlər nazirlərinin aralıq konfransında çıxışı zamanı dedi ki: “Qısa müddət ərzində Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatında olduqca böyük nüfuz və etimad qazandı”. 2016-cı ildə təşkilatın üzvlərinin yekdil səsverməsi nəticəsində Azərbaycanın hərəkata sədr olması barədə qərar qəbul edildi. Azərbaycan 2019-cu ildən Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etməyi öz öhdəsinə götürdü. Bu, prezidentin həyata keçirdiyi siyasətin növbəti təzahürü idi”. Bu fikri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Məşhur Məmmədov deyib.

Millət vəkili bildirib ki, bu il Qoşulmama Hərəkatına üzv olan və bütün ölkələrin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət, habelə ölkələrin daxili işlərinə qarışmamaq və digər prinsipləri təşviq edən tarixi “Bandunq prinsipləri” Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetləri ilə tam uyğundur. Qısa müddət ərzində ölkəmiz Hərəkatda olduqca böyük nüfuz və etimad qazandı, üçün, 2016-cı ildə bütün üzv dövlətlərin yekdil qərarı ilə 2019-2022-ci illər üçün Qoşulmama Hərəkatına sədrlik Azərbaycana həvalə edilmişdir. Ən uğurlusu isə, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi pandemiya qarşı global səylərin səfərbər edilməsi üçün bir sıra beynəlxalq təşəbbüslərlə çıxış etmiş, bu Hərəkatın Təmas Qrupu ölkələrinin Zirvə görüşünün keçirilməsi təşəbbüsü irəli sürmüş, 2020-ci il may ayının 4-də həmin təşəbbüs BMT-yə üzv olan 150-dən çox dövlət tərəfindən dəstəkləndi və 2020-ci il dekabr ayının 3-4-də Xüsusi Sessiya baş tutmuşdur”.

“Ölkəmiz pandemiya ilə mübarizə sahəsində Qoşulmama Hərəkatı ölkələri də daxil olmaqla, 30-dan çox ölkəyə humanitar və ma-

“Qoşulmama Hərəkatının Azərbaycana münasibəti İlham Əliyevin diplomatik uğurudur”

liyyə yardımı etmiş, həmçinin Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları həcmində könüllü maliyyə ayırmışdır”, - deyən millət vəkili Məşhur Məmmədov onu da vurğulayıb ki, global səhiyyə böhranı fonunda “peyvənd millətçiliyi”nə qarşı çıxış edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan ehtiyaclarından qat-qat artıq peyvənd tədarük edən bezi ölkələrin davranışını ictimai şəkildə qınamış, BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında Qoşulmama Hərəkatı adından bütün ölkələrin peyvəndlərə bərabər və universal çıxışının təmin edilməsinə dair qətnamə irəli sürmüş və həmin qətnamə bu il mart ayında yekdilliklə qəbul edilmişdir: “Həmçinin, sədrlik müddətində Azərbaycan digər beynəlxalq təsisatlarla körpülərin yaradılmasına müvəffəq olmuşdur. Qoşulmama Hərəkatın gündəliyində duran vacib məsələlərdən biri artıq həll edilmişdir. Belə ki, Azərbaycan 30 illik münəqişəyə

son qoydu, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında hərbi-siyasi yollarla özünün ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etdi. Qırx dörd günlük müharibə nəticəsində tam məğlubiyyətə uğrayan Ermənistan 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza ataraq, Azərbaycanın işğal altındakı digər ərazilərindən qoşunlarını çıxarmağa məcbur oldu. Dağlıq Qarabağ münəqişəsi tarixə qovuşdu. Azərbaycan özü BMT Təhlükəsizlik Şurasının münəqişə ilə bağlı qəbul etdiyi qətnamələrin icrasını özü təmin etdi. Bir sözlə,

son qoydu, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında hərbi-siyasi yollarla özünün ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etdi. Qırx dörd günlük müharibə nəticəsində tam məğlubiyyətə uğrayan Ermənistan 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza ataraq, Azərbaycanın işğal altındakı digər ərazilərindən qoşunlarını çıxarmağa məcbur oldu. Dağlıq Qarabağ münəqişəsi tarixə qovuşdu. Azərbaycan özü BMT Təhlükəsizlik Şurasının münəqişə ilə bağlı qəbul etdiyi qətnamələrin icrasını özü təmin etdi. Bir sözlə,

tarixi Qələbəmiz regionda yeni reallıqlar yaradaraq Azərbaycanın diktə edən tərəf kimi mövqeyini möhkəmləndirməklə yanaşı, dünya siyasətində də mühüm dəyişikliklərə yol açdı”. Millət vəkili, həmçinin dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq xarici diplomatların və jurnalistlərin azad olunmuş ərazilərə mün-təzəm səfərləri təşkil edilməsinə də toxunaraq bildirib ki, bu səfərlərdə məqsəd işğaldan azad edilmiş ərazilərdə erməni vandalizmin izlərini görmək, təmsil olunduqları ölkələrdə ermənilərin əsl simasını ortaya qoymaqdır: “Bu gün ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olan ölkələrin - Rusiyanın, Fransanın və ABŞ-in səfirələrinin Azərbaycanın “mədəniyyət paytaxtı” elan edilmiş Şuşa şəhərinə səfərdən imtina etmələri bu ölkələrin bir tərəfdən ikili standartlara əsaslanmaqları, digər tərəfdən Azərbaycanın regionda və dünyada artan

mövqeyi, qısa zamanda bu torpaqlarda yaratdıqları cənnəti görəcəklərindən narahatlıq hissi keçirmələridir. Qeyd edək ki, ikinci Qarabağ müharibəsindən sonrakı dövrdə Azərbaycanda akkreditasiyadan keçmiş diplomatik korpus nümayəndələrinin işğaldan azad edilmiş rayonlara səfərləri mütəmadi olaraq təşkil edilir. İndiyə kimi onlar dövlətin təşkilatçılığı ilə Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl, Qubadlı, Laçın və Ağdam rayonlarında olublar”.

M.Məmmədov onu da söyləyib ki, bu məsələ ilə bağlı Azərbaycan Prezidentinin dedi-yi kimi, “Münəqişə bitib, heç bir status olmayacaq, indi Azərbaycanın dəvəti ilə burada olan Rusiya və Türkiyə bizə bu bölgələri reintegrasiya etməkdə köməklik göstərir: “Bu baxımdan ATƏT-in Minsk qrupu üçün heç bir vəzifə qalmır və bu mövqe dəfələrlə bəyan edilib. Amma görünür ki, Azərbaycanın bu mövqeyi ilk növbədə həm Ermənistanın, həm də fərqli mövqedə olan dairələrin xoşuna gəlmir”.

Millət vəkili qeyd edib ki, Azərbaycan öz əraziləri üzərində suveren hüquqlarını bərpa edib: “Azərbaycanın bu suveren hüquqlarını heç kim ələndən ala bilməz. Bu baxımdan Azərbaycan artıq birmənalı mövqəyə qayaraq, ümumiyyətlə, ATƏT-in Minsk qrupunun vasitəçiliyindən imtina etməlidir. Artıq bunun vaxtı gəlib çatıb”.

Millət vəkili Məşhur Məmmədov bu 3 səfirin addımını “demaş” adlandıraraq, bu ölkələrə “ermənipərəst” mövqeyində günahlandırdı: “Bir sözlə, bütün bunlar Azərbaycanın və onun Prezidenti İlham Əliyevin beynəlxalq nüfuzunun nümunəsidir. Beləliklə, hələ bir il də Azərbaycan bu şərəfli və məsuliyyətli missiyanı davam etdirəcək. Şübhəmiş yoxdur ki, növbəti bir ildə uğurlarla bol olacaq”.

RƏFİQƏ HÜSEYNOVA

Regionda gərginlik nə vaxta kimi davam edə bilər?

“Bir müddət öncə Ermənistan-Azərbaycan sərhədində, bununla paralel olaraq isə rus sülhməramlılarının nəzarət etdiyi ərazilərdən erməni terrorçu dəstələrinin Azərbaycanın ərazilərini, xüsusilə də Şuşa və digər işğaldan azad edilmiş ərazilərin mütəmadi şəkildə atəşə tutulmasını hansısa erməni diğasının içkili-sərxoş halda açdığı atış kimi dəyərləndirmək fikrimcə doğru olmasdı.

Şübhəsiz ki, uzun müddətdir atəşkəsin pozulma hallarının arxasında Azərbaycana qarşı məkirli siyasəti olduğu gün kimi aydındır. Açıq şəkildə etiraf etmək lazımdır ki, 44 günlük müharibədə ordusunun təqribən 70-80%-ə qədərini itirmiş Ermənistan tərəfinin belə “ürəkli” addım atacağı heç kimə inanırdı gəlmir. Ona görə də yenidən gündəmə gəlmiş atəşkəsin pozulma hallarının arxasında dayanan əsas qüvvə Cənubi Qafqazda öz varlığını bütün gücü ilə qoruyub saxlamağa çalışan Rusiyanın Ermənistanı və ermənilərə verdiyi dəstək dayanır”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında politoloq Samir Hübətov deyib.

Politoloqun sözlərinə görə, məhz buna görə uzun müddətdir atəşkəsin pozulması hallarının davam etməsi fonunda Rusiya Müdafiə Nazirliyi açıqlama verərək bildirir ki, rus sülhməramlıları münəqişə bölgəsində vəziyyətə nəzarət edir və regionda vəziyyət stabilizir: “O zaman sual ortaya çıxır ki, niyə Rusiya tərəfi Qarabağda stabilizasiya olmasını istəmir? Qeyri-stabilizasiya olmasa Rusiya və region üçün nə vəd edir? Regionda gərginlik nəvaxta kimi davam edə bilər? Təbii ki, suallar həd-

dən artıqdır. Amma qısa olaraq qeyd edilən sualların cavabını belə verə bilərik. Rusiya üçün 200 ildən sonra Cənubi Qafqazda Türkiyənin mövcudluğu qaranlıq yuxu kimi gəlir və nə qədər ağır olsa da, Rusiya Türkiyənin regionda varlığını qəbul etməyə məcbur qalıb. Elə buna görə də regionda güc balansını öz xeyrinə dəyişmək və beləliklə də region dövlətlərinə təsir imkanlarını genişləndirmək məqsədi ilə Rusiya Qarabağdakı “sülhməramlıları”nın sayını artırmağa çalışır. Bu məqsədlə hətta

yüngül atıcı silahlar, bmp və digər yalınız sülh məqsədi ilə istifadə olunacaq və sülhü qoruyacaq silah-sursat və hərbi texnika olmalıdır. Amma biz Qarabağda fəaliyyət göstərən rus sülhməramlılarının arsenalındakı silah-sursat və hərbi texnikaya nəzər yetirsək, orada sülhməramlı missiyaya aid olmayan silah-sursat və hərbi texnika görə bilərik”.

S.Hübətov vurğulayıb ki, burada digər bir önəmli məqam regionda daimi qeyri-sabitliyin olmasıdır ki, bu da Rusiya üçün regionda qalmaq deməkdir: “Hətta dəfələrlə Rusiya dövlət və hökumət nümayəndələrinin dilindən Qarabağda 5 illik deyil, daha uzun müddətə qalmaq məsələsi səsləndirilib ki, bu da sözügedən dövlətin mövqeyinin nədən ibarət olduğunu göstərir. Deməli burada məsələ aydındır. Ermənistanı və erməniləri qızıqdırmaqla regionda daimi qeyri-stabilizasiya davam etdirmək və beləliklə regionda daha uzunmüddətə qalmaq.

Zəngəzur dəhlizinin hələ də açılmaması, ermənilərin hələ də tam şəkildə minaların xəritəsinin Azərbaycana verilməməsi, Qazaxın 7 kəndinin və Naxçıvanın 1 kəndinin hələ də Azərbaycan qaytarılmaması, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici ölkə səfirlərinin Şuşaya səfərində Rusiyanın Azərbaycandakı səfirinin iştirak etməməsi, dəfələrlə Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrovun dilindən ATƏT-in və Dağlıq Qarabağın statusu məsələsinin səsləndirilməsi bizə hər şeyi açıq şəkildə göstərir. Hesab edirəm ki, Azərbaycan üçün artıq çox ciddi və lazım olan məsələ qalıb. Bu da 15 iyun 2021-ci ildə qardaş Türkiyə ilə imzalanmış Şuşa Bəyannaməsinin bəzi vacib bəndlərinin tez bir zamanda icrası. Bununla paralel olaraq Rusiyadan 10 noyabr 2020-ci ildə qardaş bəyannamənin bəzi bəndlərinin, xüsusilə də 4-cü bəndinin icrasını tələb etməliyik. Nəhayət, yaranmış qeyri-stabil vəziyyətlə əlaqədar olaraq Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətə açıq şəkildə məlumat verməli və bununla bağlı olaraq əlaqədar təşkilatları hərəkətə gətirməlidir”.

Aysel Məmmədova

RÖVŞƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

Sərhəddəki təxribatlar kimə və niyə lazımdır?

Vaşinqton və Parisin Qafqaz siyasi arenasındakı təsir imkanları kifayət qədər aşağı düşüb və bu amil, əsasən, Minsk qrupunun Qarabağ münəqişəsində uğradığı uğursuzluğu və nəticəsizliyi ilə bağlıdır. Lakin göründüyü kimi, adıçəkilən qrup hələ də “kürəyini yerə vurmaq” istəmir və eyni zamanda, 30 il əvvəl başladılmış geosiyasi oyunu tərk etməyi düşünmür.

Fransanın prezidenti Emmanuel Makron Ermənistanın baş naziri vəzifəsini müvəqqəti icra edən Nikol Paşinyanın dövləti ilə yaxın müddətdə İrəvana səfər etmək niyyətindədir. Belə ki, Ermənistanın özündə də hazırkı vəziyyətlərdə fransızların dəstəyi hava-su kimi lazımdır - xüsusilə hakimiyyəti qorumaq üçün.

Yeliseyin diktəsi?

Bu baxımdan, Yelisey sarayındakı partnyorları mövcud faktı yaxşı anlaşırlar, ona görə də əməkdaşlıq sahəsində məhz öz şərtlərini inamla irəli sürə bilərlər.

Digər tərəfdən, Makronun da qarşıdan gələn prezident seçkilərində kütləvi erməni lobbisinə ehtiyacı olacaq. Bu yanaşmadan da çıxış edərsək, tərəflərin bir-birinə qarşılıqlı dəstəklərini gözləmək mümkündür.

Lakin Fransanın Qafqazdakı geosiyasi maraqları birinci növbədə dayanır və Paris İrəvandan bir tələbi edəcək - Fransa ilə ABŞ-ın kənarda qalması ilə müşahidə edilən danışıqlardan çəkilmək. Daha dəqiq desək, Azərbaycan və Rusiya ilə aparılan danışıqlardan imtina etmək. Əbəz deyil ki, artıq son vaxtlar erməni KİV-ləri də məhz bu ideyanı təbliğ edirlər. O cümlədən, son vaxtlar Moskvanın sərhədlərdə baş verən təxribatlara fəaliyyətsizliyi daha çox dərc edilir.

Ağ evin strateji hədəfi nədir?

Maraqlıdır ki, bu tezis eyni zamanda Ermənistanın ikinci partnyoru - ABŞ-ın da maraqlarına cavab verir. Belə ki, Rusiyanın Cənubi Qafqazdan çıxarılması məsələsi Ağ evin strateji hədəfi kimi götürülüb. Bunun üçün Birləşmiş Qitələr artıq Gürcüstana ardıcıl təzyiqlər göstərirlər və Ermənistanı qarşı da bənzər addımları gözləməyə dəyər.

Diqqət çəkən faktorlardan biri də amerikapərəst məmur Armen Qriqoryanın xarici işlər nazirinin müavini vəzifəsinə təyin edilməsidir. O, faktiki olaraq Ermənistanın diplomatik idarəsinə rəhbərlik edir və İrəvanın siyasi əlaqələrini qurur.

Bundan əlavə, Ermənistan-Azərbaycan münəqişəsi Türkiyə və Rusiyanın maraqlarını bölən xəttədir. Nəticədə Vaşinqton əlinə düşən imkandan maksimum yararlanmağa cəhd göstərir, məhz İrəvanda əl uzatmaqla Ankara və Moskvanı nəyin bahasına olursa-olsun toqquşdurmağa çalışır.

Nəticədə, baş verən proseslər kontekstində Ermənistan sözügedən situasiyanın girovuna çevrilib. İrəvan Fransanın və ABŞ-ın şərtlərini, tələblərini realizə edir, hətta belə düşündür ki, bu tələbləri yerinə yetirsə, Paris və Vaşinqton Qarabağın mümkün olmayan “müstəqilliyini” tanıyacaqlar və s.

Lakin sözügedən təxribatlar çox təhlükəli alətdir və bu alət hətta müharibədən sonra qurbanlar gətirir. Bu isə, əslində, dəqiq olaraq erməni xalqına lazım olmayan bir məsələdir.

Gülyana

“Paşinyan stəkanda fırtına yaratmaq istəyir”

“Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyan öz köməkçisi Qagik İsaaxanyanı Qarabağa göndərməsi başqa şeyə xidmət edir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında politoloq Cümşüd Nuriyev deyib.

Onun sözlərinə görə, birincisi Paşinyan Moskvadan aldığı “siyasi resepti” həyata keçirməyə başlayıb: “Heç vaxt Ermənistan rəhbərliyindəki erməni xislətində olanlara inanmaq lazım deyil. Tarixən də sübut olunub ki, ermənilər istənilən vaxt xəyanət etməyə hazırdır. Paşinyan hal-hazırda çıxılmaz vəziyyətdədir. Ona görə də öz köməkçisini Qarabağa göndərib. İndiki zamanda Paşinyanın Qarabağa gəlməsi beynəlxalq qınağa səbəb ola bilər. Onun məqsədi hal-hazırda ona qarşı olan qüvvələri sakitləşdirməkdir”. Politoloq sözlərinə davam edərək qeyd edib ki, ikincisi isə bu Azərbaycan da bir mesajdır: “Yeni siz istəsəniz-istəməsəniz də mən köməkçimi və yaxud da nazirlərimi Xankəndiyə göndərə bilərəm. Bu daha çox rus sülhməramlılarının öz məramına xidmət etməməyə dəlalət edir. Üçüncüsü də çalışırlar ki, Paşinyan öz ağılı ilə Azərbaycanda kiçik də olsa, stəkanda fırtına yaratmaq istəyir. İnanmıram ki, Paşinyan Azərbaycanla sülh müqaviləsini bağlayacaq. Çünki ona Rusiya icazə verməyəcək. Əgər Azərbaycan öz ərazisində 46 ölkənin səfirliyinin nümayəndəliyini apararsa və buna Ermənistan tərəfi həmin ölkələrin İrəvanda səfirliyinə nota verəcək qədər ağır cavab verib. Mən bu səfəri heç də xoşməramlı hesab etmirəm. Hər halda bunun tezliklə səsi çıxacaq. Bu bir növ həm Azərbaycana, həm Ermənistanı, həm də Xankəndidə yaşayan ermənilərə mesajdır”.

Arzu Qurbanzadə

“”Şirin-mazaq” olduqları zamanı unuda bilmirlər”

“Bu yaxınlarda Əli Kərimli bildirdi ki, o, artıq hakimiyyət uğrunda mübarizə aparmır və tərəfdaşlarına da müraciət etdi ki, onlar mövqelərini qətiləşdirdinsinlər. Bilirsiniz bu nəyə bənzəyir? Pişiyin ağzı etə çatmayanda ona “murdar” deməsi haqqındakı məşhur kəlamal”. Bunu SİA-ya açıqlamasında “Azadlıq Hərəkatçıları” Birliyinin sədri Təhməsin Novruzov deyib.

Onun sözlərinə görə, Əli də, Cəmil də, Arif də siyasətdə bitiblər: “Onlar kimi anti-Azərbaycan fəaliyyət göstərən digər, sənədinə görə sapı özümüzə olan baltalar da artıq yaxşı anlaşırlar ki, indiki iqtidarın, başda ölkə başçısı İlham Əliyevin reytingi xalq arasında o qədər yüksəkdir ki, onu enmək gücünə malik siyasi fiqur olmaq, sadəcə mümkün deyil: “Bunu həmin buqələmunları maliyyələş-

diren xarici qüvvələr, o cümlədən erməni lobbisi də anlayır artıq. Hakimiyyətə gəlmək iddiaları fiaskoya uğrayan, puç olan bu naxəzlər, illərdi gecə-gündüz yatmayıb, hakimiyyət həvəsi ilə “şirin-mazaq” olduqları zamanı unuda bilmirlər. Odur ki, bu yolda onların arzularını faktiki millət və dövlət üçün fenomenal fəaliyyəti ilə üzləndirən qoyan indiki iqtidara qarşı həmin qüvvələrdə revanş hissi yaranıb. Əsas hədəf də, təbii ki, genişmiqyaslı fəaliyyəti ilə bu arzuları üzləndirən boğan ölkənin hamı tərəfindən qəbul olunan lideri İlham Əliyevdir. Bu məqam da çox

maraqlıdır”.

T.Novruzov onu da bildirdi ki, 44 günlük tarixi zəfərdən sonra Azərbaycana qarşı, onun yenilməz liderinə qarşı bir ermənilər və ermənipərəst güclər revanş hissi ilə yaşayır, bir də bizim bəzi hakimiyyət istəklərinə özlərini belə satmağa hazır olan adamlar: “İstəməyirəm “düşmənimin düşməni mənim dostumdur” məşhur düsturu işə düşür və revanşistlər birləşərək Azərbaycana qarşı fəaliyyətlərini gücləndirirlər. Azərbaycan dövləti, indiki iqtidar gücləndikcə bu qüvvələrin revanş duyğuları da güclənir. Məncə bu biabırçılıqdan sonra həmin adamlar özləri də, ailələri də bu ölkənin vətəndaşlığından çıxıb ya Ermənistanın, ya da erməni lobbisi güclü olan ölkələrdən birinin vətəndaşlığını qəbul etsələr, heç olmazsa

Ermənilərin tələbləri ABŞ-ın maraqlarına ziddir

ABŞ prezidenti Co Bayden tərəfindən qondarma “Osmanlı İmperiyasında erməni soyqırımı”nın tanınmasından sonra ilk dəfə Amerika erməniləri Vaşinqtonun siyasətinin türk komponenti ilə bağlı narazılığını açıq şəkildə ifadə etdilər. Bunun səbəbi, Baydenin ABŞ-ın Türkiyədəki səfiri vəzifəsinə keçmiş kongresmen, Türkiyə ilə əməkdaşlığa böyük əhəmiyyət verən Cef Fleykin namizəd göstərilməsi idi. Yaranmış vəziyyətlə bağlı “Caliber” analitik mərkəzinin təhlilini oxucularımızın nəzərinə çatdırırıq.

Fakt budur ki, Fleyk yalnız Vaşinqton ilə Ankara arasında mütəfiqlik münasibətlərinin möhkəmləndirilməsinin tərəfdarı kimi deyil, həm də “erməni soyqırımı”nın tanınmasının tənqidçisi kimi tanınır. Onun Amerika prezidentinin müvafiq mövzudakı mövqeyinə verdiyi reaksiya çox şeyi deyir. Fleyk “ABŞ-ın köhnə NATO müttəfiqi olan Türkiyə Respublikası ilə münasibətlərinin strateji əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Prezident Baydenin ona olan güvənindən qürur duyuram” dedi.

Bütün bunlara əsaslanaraq Amerikanın Erməni Milli Komitəsi “Cef Fleykin Türkiyənin erməni soyqırımını inkar etməsində iştirakçılığının uzun və biabırçı tarixi onun səfir təyin edilməsinə qaranlıq bir kölgə saldı” nəticəsinə gəldi. Prezident Bayden isə “bu il aprel hadisələrindən yalnız bir neçə ay sonra geri addım ataraq Ankaraya səhv bir signal göndərir” deyirlər.

Erməni Komitəsi “mübahisəli təyinat”ın həyata keçirilməsinə mane olmaq məqsədilə, Senatın prezidenti qərarını “araşdırması” üçün lobbicilərinə işə saldı. Ancaq Ağ Evdən gələn “türk tərəfdarı təyinatı”ndan çox əsəbiləşən erməni diasporu fəalları, Baydenin məşhur “soyqırımı” tanınmasından dərhal sonra Vaşinqtonun Ankaraya erməni nöqtəy-nəzərindən “səhv” siq-

nallar göndərməyə başladığını nəzərə alırlar.

Məsələn, Amerika rəhbərliyi ABŞ prezidentinin “soyqırım”la bağlı açıqlamasının heç bir siyasi və hüquqi nəticəsi olmayacağını açıq şəkildə bildirdi. “Prezident Bayden Osmanlı İmperiyasındakı hadisələri təsvir etmək üçün erməni soyqırımı ilə bağlı ifadəni istifadə edərkən günahı Türkiyədə axtarmağa çalışmadı”- ABŞ Dövlət Katibi Antoni Blinken açıq şəkildə bildirdi.

Ermənilərin Baydenin qondarma “erməni soyqırımı”nı tanınmasını “kapitallaşdırma” perspektivlərinə, yeni “zərərin əvəzi” tələb olunan məhkəmə iddialarına cavab olaraq, Dövlət Departamenti “prezidentin açıqlamasının ABŞ məhkəmələri

qarşısında Türkiyənin suveren toxunulmazlığına təsir etmək məqsədi daşmadığını” izah etdi. Yeni, Vaşinqton ermənilərə xəbərdarlıq edir- “təzminat sahəsində” iddialarını təmin etməyin yolu yoxdur.

Amerikalı hüquqşünaslar, gördüyü kimi, mümkün erməni iddiaları ilə əlaqədar uzun illər davam edən məhkəmə çekişmələrinin yalnız ədalət üçün deyil, həm də ermənilərin özləri üçün çox gözənlənməz olacağından xəbərdardır. Üstəlik, Ankarada Birinci Dünya Mühəribəsi dövründə erməni təşkilatlarının müharibə cinayətlərini ifadə edən kifayət qədər arxiv sənədləri baqajı var.

Ermənilər üçün “maddi təzminat” tələbinin perspektivi belədir. Erməni şüuru üçün ən həyəcan verici hesablamaların- Baydenin “erməni soyqırımı”nı tanıdıqdan sonra “mövcud əsaslar” ortaya çıxdığı ərazi iddialarının təmin edilməsi ilə bağlı uğursuzluğu barədə nə deyə bilərik? Axı ermənilərin türk torpaq-

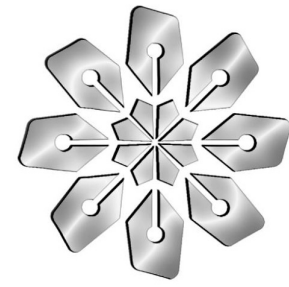

larına etdiyi absurd iddialarına, beynəlxalq və ya deyək ki, Amerika olsun, heç bir məhkəmədə baxıla bilməyəcəyi açıqdır.

Bununla birlikdə, Vaşinqtonu “Türk” siyasəti”ndə yalnız “məhkə-

inandırıcı təsdiqidir.

Əslində, güclü bir NATO müttəfiqi olan Türkiyənin Amerika siyasətindəki rolunu anlamaq həqiqəti əvvəllər Ağ Evi bədnam “erməni soyqırımı”nın tanınması kimi dü-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

mə motivləri” hərəkətə gətirmir. Fleykin Türkiyədəki Amerika səfiri təyin edilməsi, ABŞ-ın Ankaranı mühüm müttəfiqi kimi qəbul etməyə davam etdiyinə və bu səbəbdən ikitərəfli münasibətlərin möhkəmləndirilməsində maraqlı olduğunun

şüncəsiz addımlardan çekindirir. Erməni lobbisi ilə çox sıx əlaqələrdə olan Bayden və ətrafındakılar “soyqırım”ı tanımaq qərarına gəldilər, ancaq Ağ Ev üzərində erməni xəyallarının “uçuşundan” əvvəl dərhal “dur” işarəsi qoydular. Çünki bundan sonrakı şey, yalnız Amerika maraqlarının prioritetidir və bu, strateji iş birliyində Türkiyə ilə dialoqun inkişafına cavab verir. Xüsusilə, Yaxın Şərq, Aralıq dənizi, Qafqaz-Xəzər bölgəsi və hətta Orta Asiya və Əfqanıstanda Türkiyənin əsas geosiyasi yerlərdə artan təsirini nəzərə alsaq.

Ermənilərin Türkiyə ilə münasibətlərdə Amerikanın marağını reallaşdırmaq üçün təkrar danışımağa davam etməsi cəhdləri əlbəttə ki, dayanmayacaq. Ancaq bu, Ağ Evin, xüsusən də Fleykin təyin olunmasındakı prinsipial mövqeyindən, ABŞ-ın maraqlarının bir daha erməni lobbisinin girovu olub-olmayacağından asılı olacaq. İkincisi, bu, yenilənməz ehtiraslarla dolu olsa da, ABŞ-ın özünün böyük güc statusu üçün qəbul edilməz olduğu qədər də real deyil.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Gəlin etiraf edək ki, Amerika Birləşmiş Ştatları Əfqanıstanı tərk etməklə dünyadakı əsas siyasi rəqiblərini çətin bir vəzifə qoymuş oldu. Onu da etiraf edək ki, hazırda Əfqanıstan kimi bir ölkədə çuğlanmış problemləri həll etmək üçün təkcə əsəb yox, həm də milyardlarla vəsait və böyük diplomatik səylər tələb olunacaq.

Qeyd edək ki, reallıq artıq göz qabağındadır. Məsələ bundadır ki, dünənə qədər Əfqanıstanın künc-bucağında gizlənib növbəsini gözləyən “Taliban” döyüşçüləri bu gün baş qaldıraraq artıq ölkənin ümumi ərazisinin təxminən 80 faizinə nəzarəti ələ alıblar. Onu da deyim ki, bu gün “Taliban” döyüşçülərinin zəbt etdiyi ərazilər ölkənin əsas periferik, yəni birinci səviyyəli inzibati bölgələridir. Hazırda ölkənin paytaxtı Kabili hökumət tərəfindən idarə olunan qüvvələri saxlasa da, “Taliban” döyüşçülərinin buraya da hücum edəcəkləri heç bir şübhə yeri qoymur.

Deməli, belə demək olarsa, “əfqan bombası” artıq partlayıb. Təbii ki, bu partlayışın “qılgıncılarından” qonşu Pakistan, İran, Türkmənistan, Tacikistan, Özbəkistan ərazilərinə də “düşüməkdir.” Məhz buna görə də....

Bu gün bu ərazilərdə yaranmış

vəziyyətin paradoksu ondan ibarətdir ki, bir vaxtlar Rusiya, Çin və digər bölgə ölkələri ABŞ-ın Əfqanıstanı qoşun göndərmək qərarını tənqid edib qəti şəkildə buna qarşı çıxırdılsa, amma indi onlar Vaşinqtonun bu əraziləri tərk etmək

Amerikalıların ruslar üçün hazırladığı “sürpriz”?..

qərarını tənqid edirlər.

...Artıq, necə deyirlər, qatar gəlib, Amerikalılar bir vaxtlar dəstəklədikləri Əşrəf Qani hökumətini indi taleyin ümidiəne buraxaraq Əfqanıstandan çekiliblər. Hazırda hökumət ordusunun yüzlərlə əsgərinin və mülki şəxslərin Türkmənistan, Tacikistan və Özbəkistanın sərhəd-

lərini keçdikləri barədə məlumatlar gəlməkdədir. Qeyd edək ki, bəcarib sərhədi keçənlərə də getdikləri ölkələrdə münasibətlər müxtəlifdir. Məsələn, bu gün Tacikistan həməni insanlara sığınacaq vermək məcburiyyətində qalsa da, amma Özbəkistan onlardan imtina edir. Məsələ bundadır ki, özbəklər Əfqanıstandan gələn qaçqın axınının tezliklə fəlakətli nisbətlərə çatacağından qorxurlar.

Məsələ bundadır ki, bəzi analitiklər, Əşrəf Qaninin nəzarətindəki qüvvələrin son məğlubiyyətindən sonra “Taliban” qüvvələrinin Orta Asiya bölgəsinə “hücum edəcəklərini” də istisna etmirlər. Bu da təbii ki, Rusiyanın cənub sərhədlərində sabitlik üçün ciddi bir təhlükə yaradacaq.

Hazırda Orta Asiyadakı qüvvə və maraqlar tarazlığını “kövrək” kimi dəyərləndirən analitiklər, bu ərazilərdə başlayan alovun söndürülməsinin ələ də asan və hətta mümkün olmayacağını iddia edirlər. Təbii ki, bu alovun Rusiya ərazilərinə keçəcəyi də istisna edilmir, yeni Orta Asiyadakı yanğınlara qaçılmaz olaraq Rusiya ərazilərinə də yayılacaq.

...Yalan və ya doğru...deyilənə görə, bu “sürprizi” ruslar üçün hazırlayan amerikalıların Əfqanıstanı belə tez tərk etmələri də bununla bağlıdır.

Ağasaf Babayev

“Rusiyanın for-postu olan Ermənistan müstəqil siyasət apara bilmir”

“Ermenistanın baş naziri Nikol Paşinyan seçkidən əvvəl verdiyi müəyyən mesajlarda Azərbaycan və Türkiyə ilə əlaqələrin normalaşdırılmasını, sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyasına maraqlı olduğunu göstərirdi, amma həqiqətdən də Rusiyaya getdikdən sonra biz gördük ki, artıq Ermənistan siyasətində 180 dərəcə dönüş oldu. Görürük ki, Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəsi mütəmadi pozur, dövlət sərhədində təxribatlara yol verir və gördüyü kimi, bu proseslərin arxasında Rusiya dayanır.” Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında politoloq Məhəmməd Əsədullazadə deyib.

Politoloqun sözlərinə görə, Nikol Paşinyan seçkilərdə qalib gəlsə də gördüyü kimi, müstəqil siyasət apara bilmir, Ermənistan Rusiyanın for-postu olaraq qalır, çünki Ermənistanın nə iqtisadiyyatı, nə də hərbi qüdrəti var.

“İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra demək olar ki, Ermənistan bir dövlət şəklində Rusiyanın tamamilə nəzarətinə keçdi və Rusiya istədiyi şəkildə bu ölkə ilə davranır. Məhz 10 noyabr və 11 yanvar razılaşmalarının da Ermənistan tərəfindən yerinə yetirilməməsinə, sabotaj edilməsi biz görürük və bu da əlbəttə ki, Rusiyanın regionda geosiyasi maraqlarından irəli gəlir. Paşinyan Moskva səfərindən sonra Kremlin təlimatlarından çıxacaqsa, təbii ki, Rusiya ona daxildə yeni sənarilər hazırlaya bilər. Düşünürəm ki, Ermənistan tərəfi Rusiyadan asılı olmasaydı, fərqli bir sistemdə olsaydı 10 noyabr və 11 yanvar razılaşmalarını həyata keçirərdi və Ermənistan inkişafa doğru irəliləyərdi. İstisna etmərəm ki, Paşinyan buna üstünlük verəcəkdir, amma Ermənistanın indiki vəziyyəti, ağır iqtisadi, sosial vəziyyəti və ordusunun tamamilə məhvi Rusiyadan tam asılılığa gətirir və ona görə də Ermənistan hazırda Rusiyanın regionda apardığı siyasətin ələtidir. Məhz müharibədən sonra proseslərin bu dərəcədə böhranlı halda gəlməsində Ermənistanın müstəqil siyasətinin olmaması və Rusiyadan asılılığından irəli gəlir”, deyir Məhəmməd Əsədullazadə bildirib.

İnam Hacıyev

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

18 iyul

Günəş şüalarının dəriyə təsiri

Yaz-yay mövsümü qadınların dəri problemlərinin üzə çıxdığı və onların həmin problemlərə qarşı mübarizə apardıqları fəsidir. Həmin dövrdə üzə ultrabənövşəyi günəş şüalarından müdafiə etmək və dəriyə xüsusi qulluq göstərmək lazımdır.

Günəş şüalarının üz derisinə faydası ilə yanaşı zərərli təsirləri də var. Ultrabənövşəyi şüalar hüceyrənin bərpası prosesini ləngidir və dəri nahamar, solğun görünüşə malik olur, qırıqlar və piqment ləkələri yaranır.

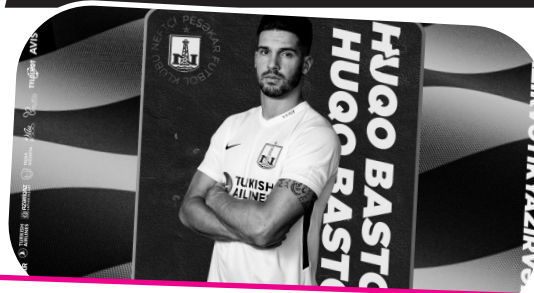
Bakıdakı 15 nömrəli poliklinikanın həkim-dermatoloqu Solmaz Orucova günəş şüalarının faydalı və zərərli təsirləri haqqında AZƏRTAC-a deyib: "Günəş şüalarının təsiri altında dəridə D vitamini sintez olunur. Bu, sümüklərin və dişlərin sağlamlığı, immunitetin möhkəmlənməsi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır, həmçinin erkən yaşlanmanın qarşısını alır. Digər bir müsbət təsiri qanda serotonin hormonunun artması nəticəsində xoş əhval-ruhiyyə bəxş etməsidir. Zərərli təsiri isə ondan ibarətdir ki, günəş şüaları altında dəri qalınlaşır, kobudlaşır və elastikliyi itirir, ləkələr əmələ gəlir".

Həkimlər günəşdən qoruyucu kremlərin fəsildən və dəridən asılı olaraq seçilməsini məsləhət görürlər. Həkim-dermatoloqun dediyinə görə, günəş işığı altına çıxma saatları müəyyən olunmalıdır: "Saat 11-15 arası günəş şüaları altında qalmaq olmaz. Ağ derisi olanlar 20 dəqiqə, tünd derisi olanlar bundan altı dəfə çox qala bilərlər, çünki onların günəşdən qoruyuculuğu yüksəkdir. Günəş altına çıxarkən qoruyucu kremlərdən istifadə olunmalıdır".

Orqanizmdə vitamin çatışmazlığı olduqda dəri solğunlaşır və çox quruyur. Ona görə də qadınlar bəzən həmin halların qarşısının alınması üçün vitaminlərlə zəngin dərman preparatları qəbul edirlər. Bundan başqa vitaminli qidalardan da istifadə etmək məsləhət görülür.

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

"Neftçi"dən növbəti transfer

"Neftçi" mərkəz müdafiəçisi transferini rəsmiləşdirib. SİA xəbər verir ki, portuqaliyalı Huqo Basto ilə 2 il müddətinə müqavilə bağlanıb. 28 yaşlı futbolçu paytaxt təmsilçisinin heyətində "4" nömrəli formanı geyinəcək.

Huqo Basto Portuqaliyanın "Varzim" (2012-2013), "Braça B" (2013-2015), "Aruka" (2015-2018), "Çaves" (2018-2020) və "Eştoril" (2020-2021) klublarında çıxış edib. Son mövsüm 31 oyunda 4 qol vurduğu "Eştoril"lə Portuqaliya çempionatının 2-ci liqasının çempionu olub. O, Portuqaliyanın U-18 və U-23 milli komandalarının şərəfini qoruyub.

Qeyd edək ki, "Neftçi" bundan əvvəl yarımmüdafiəçilər - Sezar Meza Kolli, Harramiz Suares, Xəyal Nəcəfov və müdafiəçi Romen Baskı transfer edib.

Ziya Hikmətoğlu

**Bu gün
havanın temperaturu
37 dərəcəyə qalxacaq**

iyulun 18-də gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb. Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin günəşli keçəcəyi gözlənilir. Cənub küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 23-26 istı, gündüz 32-37 istı, Bakıda gecə 23-25 istı, gündüz 34-36 dərəcə istı olacaq. Atmosfer təzyiqi normaldan aşağı 755 mm civə sütunu təşkil edəcək, nisbi rütubət gecə 60-65, gündüz 40-45 faiz olacaq.

Abşeron çimərliklərində Cənub küləyi əsəcək. Dəniz suyunun temperaturu: Şimal çimərliklərində: (Sumqayıt, Novxanı, Pırşağı, Nardaran, Bilgəh, Zaqulba) 24-25 istı, Cənub çimərliklərində: (Türkan, Hövsan, Sahil, Şıx) 25-26 dərəcə istı olacaq.

İyulun 18-də Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin zəif tərəddüdü gözlənilir ki, bu da meteohəssas insanlar üçün əlverişlidir. Azərbaycanın rayonlarında əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gündüz bəzi şimal və qərb rayonlarında şimşək çaxacağı, qısamüddətli yağış yağacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 20-25 istı, gündüz 35-39 istı, dağlarda gecə 13-18 istı, gündüz 23-28 dərəcə istı olacaq.

Ayşən Vəli

Bu il 54 uşaq övladlığa verilib

Bu ilin 6 ayı ərzində dövlət uşaq müəsisələrindəki uşaqların doğma ailə mühitinə qayıdışına nail olunması istiqamətində işlər davam etdirilib. Nazirlikdən SİA-ya verilən məlumata görə, bu müddətdə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin sosial xidmət müəssisələrindən 31

uşaq ailələrinin istəkləri əsasında yenidən doğma ailələrinə qaytarılıb, onlardan 11-i qız, 20-si oğlandır.

Nazirliyin e-sosial.az portalı vasitəsilə övladlığagötürmə ilə bağlı edilmiş müraciətlərə uyğun olaraq, yanvar-iyun aylarında 26-sı oğlan, 28-i qız olmaqla 54 uşaq övladlığa verilib.

Uşaqların övladlığa götürüldüyü ailələrdə monitorinq işləri də davam etdirilib, övladlığa götürülmüş 206 uşaqla bağlı 204 əyani, 2 distant formada monitorinqlər aparılıb.

Bəzi insanların yanından yel əsəndə niyə xəstələnir

"İnsanların tez-tez xəstələnmələri müxtəlif səbəblərdən ola bilər.

Bunlardan birincisi insanlarda olan hərəkət məhdudluğudur. Belə ki, müasir dövr üçün xarakterik xüsusiyyətlərdən biri insanların az hərəkət etməsi, ən yaxın məsafələri belə avtomobillə qət etməsi və ayaqla yürüşdən imtina etməsidir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında həkim infeksiyoz Xatirə Əliyeva deyib.

Onun sözlərinə görə, ikinci böyük amil isə stres faktorudur: "Stres insanın tez-tez xəstələnməsinə səbəb olan ən böyük faktorlardan biridir. İnsanda qoruyucu funksiya olan immun sistemi vardır ki, stres bu sistemi zəiflədir. Stres nəticəsində bu orqanların hər hansı birində dəyişiklik olarsa, insanın xəstələnməsinə səbəb olur".

Həkim sözlərinə belə davam edib: "İm-

irsi xəstəliklər nəticəsində baş verir. Qazanılma da isə kəskin stress nəticəsində orqanların işində dəyişiklik yaranır. Bu da həmin orqanların tez-tez zəifləməsinə səbəb olur".

"İnsanlara məsləhətim odur ki, tez-tez xəstələnməmək üçün stresdən uzaq durun, pozitiv

olun, yaxşı şeylər düşünün, təmiz havada gəzin, "fast-food"lardan uzaq durun və təmiz su için".

mun sistemində olan zəifliklər iki qrupa bölünür: anadangəlmə və qazanılma. Anadangəlmə immun sistemində olan zəiflik

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

**Şəhadətnamə: № 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
Tel:598-33-90 Faks:493-11-62**

**Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.**

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SİA informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**